

An Bhruiséil, 17 Meán Fómhair 2025
(OR. en)

10015/25

**Comhad Idirinstitiúideach:
2013/0072(COD)**

**AVIATION 75
CONSOM 98
CODEC 762**

GNÍOMHARTHA REACTACHA AGUS IONSTRAIMÍ EILE

Ábhar: Seasamh ón gComhairle ar an gcéad léamh d'fhonn RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 lena mbunaítear rialacha comhchoiteanna maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí i gcás ina ndiúltaítear cead bordála dóibh nó i gcás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó ina gcuirtear moill fhada orthu agus Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 maidir le dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer, a ghlacadh

RIALACHÁN (AE) 2025/...
Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

an ...

lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004
lena mbunaítear rialacha comhchoiteanna maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí
i gcás ina ndiúltaítear cead bordála dóibh nó
i gcás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó ina gcuirtear moill fhada orthu
agus Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 maidir le
dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 100(2) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa¹,

Tar éis dóibh dul i dteagmháil le Coiste na Réigiún,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach²,

¹ IO C 327, 12.11.2013, lch. 115.

² Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an 5 Feabhra 2014 (IO C 93, 24.3.2017, lch. 336) agus seasamh ón gComhairle ar an gcéad léamh an ... (nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil). Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an ... (nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil).

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Le Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³ agus le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 ón gComhairle⁴, cuireadh go mór le cearta aerphaisinéirí a chosaint nuair a chuirtear isteach ar a bpleananna taistil toisc go ndiúltaítear cead bordála dóibh nó go gcuirtear moill fhada ar eitiltí nó mar gheall ar chealuithe nó ar bhagáiste a mhíláimhseáil.
- (2) De dheasca roinnt easnamh a tháinig chun solais agus na cearta faoi Rialacháin (CE) Uimh. 261/2004 agus (CE) Uimh. 2027/97 á gcur chun feidhme, áfach, cuireadh cosc ar bhaint amach acmhainneacht iomlán na gceart sin ó thaobh chosaint na bpaisinéirí de. Chun a áirithiú go gcuirfear cearta aerphaisinéirí ar fud an Aontais i bhfeidhm ar bhealach níos éifeachtaí, níos éifeachtúla agus níos comhsheasmhaí, is gá roinnt leasuithe a dhéanamh ar an gcreat dlíthiúil reatha. Leagadh béim air sin i dteachtaireacht ón gCoimisiún an 27 Deireadh Fómhair 2010 dar teideal *EU Citizenship Report 2010 Dismantling the obstacles to EU citizens' rights* [Tuarascáil ar Shaoránacht an Aontais 2010, Na bacainní ar chearta shaoránaigh an Aontais a dhíchur], inar fógraíodh bearta chun sraith de chearta coiteanna a áirithiú go háirithe d'aerphaisinéirí agus chun forfheidhmiú leordhóthanach na gceart sin a áirithiú.

³ Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Feabhra 2004 lena mbunaítear rialacha comhchoiteanna maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí sa chás go ndiúltaítear cead bordála dóibh agus i gcás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó go gcuirtear moill fhada orthu, agus lena n-aisghairtear Rialachán (CEE) Uimh. 295/91 (IO L 46, 17.2.2004, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/261/oj>).

⁴ Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 an 9 Deireadh Fómhair 1997 maidir le dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer (IO L 285, 17.10.1997, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/2027/oj>).

- (3) Léiríodh sa Staidéar ar an leibhéal reatha cosanta a thugtar do chearta aerphaisinéirí san Aontas, arna shainordú agus arna fhoilsiú ag an gCoimisiún in 2020, (dá ngairtear ‘an Staidéar’ anseo feasta) gurb é an phríomhthosaíocht atá ag paisinéirí ná go dtabharfar cúnamh dóibh i gcás ina gcuirtear isteach ar thaisteal agus go dtairgfear athródú dóibh ionas go dtagann siad isteach ar a gceann scríbe a luaithe is féidir. Léiríodh sa Staidéar gur sa tríú háit, de réir thosaíochtaí na bpaisinéirí, atá íocaíocht an chúitimh. Ar an taobh eile, léiríodh sa Staidéar freisin go bhfuil fás suntasach tagtha ar na dearbhchostais agus na costais choibhneasta arna dtabhú ag aeriompróirí trí chur chun feidhme Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ó 2011 i leith agus, mar thoradh air sin, d’fhéadfaí srian a chur ar an líon bealaí a oibrítear nó d’fhéadfaí laghdú a dhéanamh ar an nascacht a thairgeann aeriompróirí do phaisinéirí san fhadtearma. Dá bhrí sin, ba cheart don athbhreithniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 díriú go háirithe ar chearta paisinéirí chun cúnamh agus athródú, agus dreasachtaí eacnamaíocha aeriompróirí agus tionchair ar nascacht á gcur san áireamh ag an am céanna.
- (4) Ba cheart paisinéirí atá ag taisteal ar eitilt a chumhdaítear le hOibleagáidí Seirbhíse Poiblí, ar tháille iomlán nó ar tháille laghdaithe, a bheith faoi réir na gceart céanna faoi Rialachán (CE) Uimh. 261/2004.
- (5) Chun an deimhneacht dhlíthiúil a mhéadú d’aeriompróirí agus d’aerphaisinéirí, is gá sainmhíniú a thabhairt ar an gcoincheap ‘imthosca urghnácha’, a chuireann san áireamh an breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais i gCás C-549/07 (*Friederike Wallentin-Hermann v Alitalia - Linee Aeree Italiane SpA*)⁵ (‘breithiúnas i gCás C-549/07’) maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004. Ba cheart an coincheap ‘imthosca urghnácha’ a shoiléiriú trí liostaí neamh-uileghabhálacha d’imthosca ar imthosca urghnácha iad nó ar imthosca nach imthosca urghnácha iad. Ba cheart don Choimisiún athbhreithniú a dhéanamh ar an liosta d’imthosca urghnácha gach 3 bliana agus a mholadh, de réir mar is iomchuí, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle an liosta a thabhairt cothrom le dáta.

⁵ Breithiúnas ón gCúirt (an Ceathrú Dlísheomra) an 22 Nollaig 2008, *Friederike Wallentin-Hermann v Alitalia - Linee Aeree Italiane SpA*, Cás C-549/07, ECLI:EU:C:2008:771.

- (6) Sa breithiúnas uaithi i gCás C-549/07, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais nárbh ionann fadhb theicniúil gan choinne agus imthoisc urghnách, ach amháin i gcás inar tháinig an fhadhb theicniúil gan choinne chun cinn mar gheall ar fhabht ceilte monaraíochta arna nochtadh ag monaróir an aerárthaigh nó ag údarás inniúil, nó mar gheall ar dhamáiste don aerárthach ar ghníomhartha sabaitéireachta nó sceimhlitheoireachta ba chúis leis. Mar sin féin, i bhfianaise na taithí a fuarthas agus mar gheall ar an tábhacht uileghabhálach a bhaineann lena áirithiú nach ndéanann na cearta a thugtar do phaisinéirí faoin Rialachán seo dochar don tsábháilteacht, faoi chúinsí áirithe, ba cheart gurb ionann fadhbanna teicniúla a bhaineann le trealamh áirithe agus imthosca urghnácha.
- (7) Sa bhreithiúnas uaithi i gCásanna Uamtha C-156/22, C-157/22 agus C-158/22 (*TAP Portugal v flightright GmbH agus Myflyright GmbH*)⁶ maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais nach imthoisc urghnách atá i gceist nuair a bhíonn ball foirne atá rithábhachtach a bheith i láthair chun an eitilt a oibriú as láthair gan choinne mar gheall ar bhreiteacht nó fiú mar gheall ar bhás gan choinne, tamall beag roimh imeacht eitilte. Mar sin féin, cé go bhfuil sé de dhualgas ar aeriompróirí gach beart réasúnta a dhéanamh chun a áirithiú go gcuirfear duine eile in ionad an phiólóta nó an chomhphiólóta nó go gcuirfear na daoine is gá in ionad na foirne cábáin, chun a áirithiú go mbeidh an líon íosta daoine is gá ann, teastaíonn go leor ama agus bíonn costas ard airgeadais i gceist chun a áirithiú go gcomhlíontar an oibleagáid sin go praiticiúil lasmuigh de bhunáiteanna an aeriompróra. Dá bhrí sin, is iomchuí a fhoráil gur cheart gurb ionann breiteacht nó bás gan choinne baill foirne a bhfuil sé rithábhachtach go mbeadh sé nó sí i láthair, mar shampla nuair a tharlaíonn sé an lá roimh imeacht na heitilte, lasmuigh de bhunáiteanna an aeriompróra, agus imthoisc urghnách.

⁶ Breithiúnas ón gCúirt (an Tríú Dlísheomra) an 11 Bealtaine 2023, *TAP Portugal v flightright GmbH agus Myflyright GmbH*, Cásanna Uamtha C-156/22 go C-158/22, ECLI:EU:C:2023:393.

- (8) Sna breithiúnais uaithi i gCásanna C-28/20 (*Airhelp Ltd v Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden*)⁷, C-195/17 (*Helga Krüsemann agus Eile v TUIfly GmbH*)⁸, C-613/20 (*CS v Eurowings GmbH*)⁹ agus C-287/20 (*EL agus CP v Ryanair DAC*)¹⁰ maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh.261/2004, dhearbhaigh an Chúirt nach imthosca urghnácha atá i gceist nuair a théann foireann an aeriompróra ar stailc. Mar sin féin, nuair a bhíonn stailc ann, ní thagann éilimh áirithe a dhéanann foireann aerlíne faoi shainchúram an aeriompróra agus níl neart aige orthu, amhail athruithe ar an aois scoir nó ar ranníocaíochtaí airgeadais nach féidir ach le húdaráis phoiblí aghaidh a thabhairt orthu. Dá bhrí sin, is iomchuí a fhoráil gur imthosca urghnácha atá i gceist nuair a théann foireann aerlíne ar stailceanna áirithe.
- (9) Sa bhreithiúnas uaithi i gCás C-173/07 (*Emirates Airlines - Direktion für Deutschland v Diether Schenkel*)¹¹ maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais nár sainmhíníodh an coincheap ‘eitilt’ de bhrí Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ach léirmhínigh an Chúirt Bhreithiúnais gurb é atá sa choincheap sin go bunúsach oibríocht aeriompair, mar ‘aonad’ d’iompar den sórt sin, arna déanamh ag aeriompróir a shocraíonn cúrsa taistil na hoibríochta sin. Chun éiginnteacht a sheachaint agus i bhfianaise na taithí a fuarthas, ba cheart sainmhíniú soiléir ar ‘eitilt’, agus ar na coincheapa gaolmhara ‘nasceitilt’ agus ‘turas’, a sholáthar anois.

⁷ Breithiúnas ón gCúirt (an Mór-Dhlísheomra) an 23 Márta 2021, *Airhelp Ltd v Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden*, Cás C 28/20, ECLI:EU:C:2021:226.

⁸ Breithiúnas ón gCúirt (an Tríú Dlísheomra) an 17 Aibreán 2018, *Helga Krüsemann agus Eile v TUIfly GmbH*, Cás C- 195/17, ECLI:EU:C:2018:258.

⁹ Breithiúnas ón gCúirt (an Naoú Dlísheomra) an 6 Deireadh Fómhair 2021, *CS v Eurowings GmbH*, Cás C- 613/20, ECLI:EU:C:2021:820.

¹⁰ Ordú na Cúirte (an tOchtú Dlísheomra) an 10 Eanáir 2022, *EL agus CP v Ryanair DAC*, Cás C- 287/20, ECLI:EU:C:2022:1.

¹¹ Breithiúnas ón gCúirt (an Ceathrú Dlísheomra) an 10 Iúil 2008, *Emirates Airlines - Direktion für Deutschland v Diether Schenkel*, Cás C- 173/07, ECLI:EU:C:2008:400.

- (10) Sa bhreithiúnas uaithi i gCás C-537/17 (*Claudia Wegener v Royal Air Maroc SA*)¹² maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais go raibh feidhm ag Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le haon chuid d'eitilt a bhí mar chuid de thuras amháin, gan beann ar an áit ar tharla an eitilt, lena n-áirítear eitiltí a oibrítear go hiomlán lasmuigh den Aontas. Nuair atá pointe tosaigh an imeachta suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, nó, nuair is aeriompróir oibriúcháin de chuid an Aontais é an t-aeriompróir oibriúcháin, nuair atá ceann scríbe deiridh an turais suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo.
- (11) Léiríodh sa Staidéar go bhfuil leibhéil éagsúla ann maidir leis an gcaoi atá Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 á chomhlíonadh ag aeriompróirí, agus go bhfuil leibhéal níos airde comhlíontachta á léiriú go ginearálta ag aeriompróirí de chuid an Aontais ná mar atá á léiriú ag aeriompróirí tríú tír. Dá bhrí sin, tríd an gcothrom iomaíochta a athbhunú idir aeriompróirí de chuid an Aontais agus aeriompróirí tríú tír agus trí fheabhas a chur ar inbhuanaitheacht eacnamaíoch aeriompróirí de chuid an Aontais, tacófar le hiomaíochas an Aontais agus, ar deireadh, cuirfear feabhas ar chosaint paisinéirí ar an iomlán.
- (12) Le hAirteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, aithnítear gnéithe speisialta na réigiúin is forimeallaí, go háirithe de bharr a n-iargúlachta. I bhfianaise na taithí a fuarthas le Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, is gá nascacht chríochach a áirithiú maidir leis na réigiúin is forimeallaí agus comhtháthú ar fud an Aontais a fheabhsú, rud a rachadh chun tairbhe do phaisinéirí ar deireadh. Mar gheall ar ghnéithe sonracha na dturas idir na réigiúin is forimeallaí agus críoch eile de chuid Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, ba cheart méid an chúitimh a chinneadh ar bhonn fhad iarbhir na dturas.

¹² Breithiúnas ón gCúirt (an tOchtú Dlísheomra) an 31 Bealtaine 2018, *Claudia Wegener v Royal Air Maroc SA*, Cás C- 537/17, ECLI:EU:C:2018:361.

- (13) Is é an t-aeriompróir oibriúcháin a eisíonn nó a údaraíonn ticéid tar éis conradh aeriompair a thabhairt i gcrích le paisinéir. Ba cheart iad a bheith inaitheanta trí uimhir ticéid uathúil agus ba cheart tagairt uathúil a bheith iontu a bhaineann le conradh aeriompair aonair a eisítear tráth na háirithinte. Ba cheart a chumhdach leo eitilt nó nasceitilt amháin, gan cásanna ina stophtar ar an mbealach chun críoch teicniúil agus oibríochtúil a chur san áireamh. Ba cheart roinnt píosaí faisnéise a bheith iontu maidir leis an eitilt sin nó leis an nasceitilt sin amhail dáta na heitilte, aerfoirt an imeachta agus aerfoirt teacht isteach, na hamanna sceidealaithe imeachta agus teacht isteach, ainm agus sloinne an phaisinéara, uimhir na heitilte agus ainm an aeriompróra oibriúcháin.
- (14) Sa bhreithiúnas uaithi i gCás C-22/11 (*Finnair Oyj v Timy Lassooy*)¹³ maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais nach mór an coincheap ‘cead bordála a dhiúltú’ a léirmhíniú mar choincheap a bhaineann, ní hamháin, le cásanna ina ndiúltaítear cead bordála i ngeall ar ró-áirithint ach le cásanna ina ndiúltaítear cead bordála ar fhorais eile freisin, amhail ar chúiseanna oibríochtúla. Maidir le paisinéirí a thagann i láthair chun bordála agus a ndiúltaítear cead bordála dóibh nó ar cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófaí cead bordála dóibh in aghaidh a dtola, ba cheart iad a aisíoc gan moill mhíchúí.
- (15) Ag an am céanna, tá forais réasúnacha ann le cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí, amhail an tsláinte, an tsábháilteacht, an tslándáil nó doiciméadacht taistil neamh-leordhóthanach. Tá forais réasúnacha ag aeriompróirí freisin le cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí a léiríonn iompraíocht ainrianta a chuireann sábháilteacht nó slándáil eitilte i mbaol, dá dtagraítear sa Choinbhinsiún leasaithe um Chionta agus Gníomhartha áirithe eile a dhéantar ar Bord Aerárthaí a síníodh i dTóiceo an 14 Meán Fómhair 1963. Sna cásanna sin, ba cheart an dualgas cruthúnais a bheith ar an aeriompróir oibriúcháin.

¹³ Breithiúnas ón gCúirt (an Tríú Dlísheomra) an 4 Deireadh Fómhair 2012, *Finnair Oyj v Timy Lassooy*, Cás C- 22/11, ECLI:EU:C:2012:604.

- (16) Chun leibhéil chosanta a fheabhsú, níor cheart cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí atá ag filleadh ar an bhforas nach ndeachaigh siad ar an eitilt amach a chumhdaítear leis an gconradh aeriompair céanna.
- (17) I láthair na huaire, gearrtar táillí riaracháin pionósacha ar phaisinéirí uaireanta as botúin litrithe ina n-ainmneacha a cheartú. Ba cheart ceartuithe réasúnta ar bhotúin áirithinte, nó athruithe riaracháin, a cheadú saor in aisce ar choinníoll nach mbeadh sé mar thoradh ar an gceartú nó an athrú a iarrtar go ndéanfaí am eitilte, dáta, cúrsa taistil nó an paisinéir féin a athrú.
- (18) I gcás cealú, ba cheart é a bheith faoin bpaisinéir seachas faoin aeriompróir an rogha a dhéanamh idir aisíocaíocht a fháil, leanúint den turas trí athródú nó an turas a dhéanamh ar dháta níos déanaí.
- (19) Ba cheart do chomhlachtaí bainistithe aerfoirt ag aerfoirt ina láimhseáiltear níos mó ná 5 mhilliún paisinéir in aghaidh na bliana,, agus do sholáthraithe seirbhísí riachtanacha aerfoirt, go háirithe aeriompróirí agus soláthróirí seirbhísí ar an talamh, oibriú i gcomhar le chéile chun íoslaghdú a dhéanamh ar an tionchar a bheadh ag eitiltí a gcuirtear isteach orthu roinnt mhaith uaireanta ar phaisinéirí. Chuige sin, ba cheart do chomhlachtaí bainistithe aerfoirt pleananna teagmhasacha a ullmhú le haghaidh na gcásanna sin agus ba cheart dóibh oibriú i gcomhar lena chéile agus na pleananna sin á bhforbairt. Ag gach aerfort eile, ba cheart do chomhlacht bainistithe an aerfoirt gach iarracht réasúnta a dhéanamh chun comhordú a dhéanamh le húsáideoirí an aerfoirt, agus chun socruithe a dhéanamh leo, i gcásanna ina bhféadfadh fuireach a bheith ar líon suntasach paisinéirí agus chun na paisinéirí a bhfuil fuireach orthu a choimeád ar an eolas.

- (20) Ba cheart a áireamh go sainráite i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 go bhfuil an ceart chun cúitimh ag paisinéirí ag déileáil le moilleanna fada cúiteamh, i gcomhréir leis an mbreithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais i gCásanna uamtha C-402/07 (*Christopher Sturgeon, Gabriel Sturgeon agus Alana Sturgeon v Condor Flugdienst GmbH*) agus C-432/07 (*Stefan Böck agus Cornelia Lepuschitz v Air France SA*)¹⁴ ('breithiúnas i gCásanna uamtha C-402/07 agus C-432/07'). I gcomhréir le prionsabal na córa comhionainne dá dtagraítear sa bhreithiúnas sin, ba cheart feidhm a bheith ag na rialacha céanna maidir le haisíocaíocht, athródu agus cúiteamh.
- (21) Tagraíodh sa bhreithiúnas i gCásanna uamtha C-402/07 agus C-432/07 do thairseach aonair de 3 uair an chloig le haghaidh cúitimh i gcásanna ina mbíonn moill i gceist. Mar sin féin, léirítear leis an taithí a fuarthas ó glacadh Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 nach féidir go leor moilleanna a réiteach laistigh de na 3 uair an chloig dá dtagraítear sa bhreithiúnas sin agus, dá mbeadh tairseach ghearr ann, d'fhéadfadh méadú teacht ar líon na n-eitiltí a chuirtear ar ceal sa chás ina laghdaíonn aeriompróirí éifeachtaí iarmhartacha na n-eitiltí ar cuireadh moill orthu ar na heitiltí ina dhiaidh sin trí eitilt amháin nó níos mó a chur ar ceal le go mbeidh an t-aerárthach réidh le heitilt eile ina dhiaidh sin. I bhformhór na n-imthosca, b'fhearr fós leis an bpaisinéir moill ar eitilt seachas cealú toisc go bhfuil níos mó deimhneachta ann go dtagann an paisinéir isteach ar an gceann scríbe ábhartha a luaithe is féidir. Ar go leor bealaí, tá teorainn le minicíocht na n-eitiltí agus, i gcásanna cealú, ní féidir an paisinéir a athródu láithreach. Dá bhrí sin, is buntáiste don phaisinéir é an tairseach ama a mhéadú.

¹⁴ Breithiúnas ón gCúirt (an Ceathrú Dlísheomra) an 19 Samhain 2009, *Christopher Sturgeon, Gabriel Sturgeon agus Alana Sturgeon v Condor Flugdienst GmbH* (C-402/07), agus *Stefan Böck agus Cornelia Lepuschitz v Air France SA* (C-432/07), Cásanna Uamtha C- 402/07 agus C-432/07, ECLI:EU:C:2009:716.

- (22) D'fhonn an nascacht a choinneáil ar bun, ba cheart na tairseacha arb os a gcionn a eascraíonn ceart chun cúitimh i gcás moilleanna a mhéadú chun an tionchar airgeadais agus iomaíochais ar an earnáil a chur san áireamh. Ar an gcaoi sin, beifear in ann a sheachaint go spreagfaí aon mhéadú ar mhinicíocht na gcealuithe nó srianta ar an líon bealaí a oibrítear nó laghduithe ar an nascacht a thairgtear do phaisinéirí san fhadtéarma. Chun a áirithiú go mbainfidh paisinéirí atá ag taisteal laistigh den Aontas leas as coinníollacha aonchineálacha cúitimh, ba cheart an tairseach chéanna a bheith ann maidir leis an taisteal uile a dhéantar laistigh den Aontas.
- (23) Is é is aidhm don chúiteamh caighdeánaithe a leagtar amach i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 caillteanas ama is coiteann do gach paisinéir a chúiteamh. D'fhéadfadh na méideanna a shocraítear i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 dul thar luach an damáiste arna thabhu ag paisinéirí in go leor cásanna mar a shuítear le staidéir eacnamaíocha. Is iomchuí, dá bhrí sin, tairseacha éagsúla cúitimh a shainiú de réir fhad na heitilte a gcuirtear isteach uirthi agus de réir na moille ar theacht isteach.
- (24) I gcomhréir le hiarrachtaí an Aontais soghluaisteacht aeráidneodrach agus neamhdhíobhálach don chomhshaol a chur chun cinn, is iomchuí freisin a áirithiú go mbeidh creataí rialála do chearta paisinéirí le haghaidh gach modha iompair ag teacht le chéile a mhéid is féidir agus go ndéanfar an cúiteamh arna sholáthar idir modhanna iompair éagsúla a chothromú.
- (25) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú, ba cheart a dhearbhu go sainráite i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 go bhfuil tionchar comhchosúil ar phaisinéirí ag athruithe ar sceidil eitiltí agus atá ag cealuithe nó moilleanna agus, dá bhrí sin, ba cheart na cearta céanna a bheith i gceist sa dá chás.

- (26) Maidir le paisinéirí a chailleann nasceitilt atá mar chuid de thuras mar thoradh ar chur isteach ar eitilt roimhe sin, ba cheart cúnamh cuí a thabhairt dóibh agus iad ag fanacht ar athródú. I gcásanna den sórt sin, i gcomhréir le prionsabal na córa comhionainne, ba cheart paisinéirí a bheith i dteideal cúitimh ar cheann scríbe deiridh a n-eitilte malartaí nó a n-iompair mhalartaigh a bhaint amach, ar bhonn comhchosúil le paisinéirí ar cuireadh isteach ar a n-eitiltí díreacha.
- (27) Tráth a chuirtear na ticéid in áirithe agus sula gceannaítear iad, ba cheart d'aeriompróirí, nó, i gcás inarb iomchuí, do na hidirghabhálaithe, a chur in iúl do na paisinéirí go soiléir an gcumhdófaí a bpleananna taistil le conradh aeriompair aonair agus eolas a thabhairt dóibh faoina gcearta faoi Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, go háirithe maidir le nasceitiltí a chailltear.
- (28) Chun cosaint do phaisinéirí a fheabhsú, ba cheart a shoiléiriú gur cheart do phaisinéirí, ar cuireadh moill orthu, tairbhe a bhaint as cearta chun cúnaimh agus chun cúitimh gan beann ar iad a bheith ag fanacht i gcríochfort an aerfoirt nó a bheith suite ar bord an aerárthaigh cheana. Ós rud é nach mbeadh rochtain ag na paisinéirí deireanacha sin ar na seirbhísí atá ar fáil sa chríochfort, áfach, ba cheart a gcearta a athneartú maidir le riachtanais bhunúsacha agus maidir leis an gceart chun díbhordála. Ní fhéadfar teorainn a chur leis an gceart chun díbhordála ach amháin má tá cúiseanna ann a bhaineann le sábháilteacht, inimirce, rialú aerthrachta nó slándáil. Má tá aeriompróir ar tí paisinéirí a dhíbhordáil ach má chuireann údaráis rialaithe aerthrachta in iúl dó go bhfuil an eitilt údaráithe éirí de thalamh ar ball beag, ba cheart cead a bheith aige diúltú paisinéirí a dhíbhordáil.

- (29) I gcás ina roghnaíonn an paisinéir go ndéantar athródú a luaithé is féidir, is minic a chuireann an t-aeriompróir de choinníoll leis go mbeadh an t-athródú ag brath ar shuíocháin a bheith ar fáil ar a sheirbhísí féin, agus sa dóigh sin ní thugann sé dá phaisinéirí an rogha go ndéanfar athródú níos gasta trí bhíthin seirbhísí eile. Dá bhrí sin, ba cheart don iompróir roghanna eile a mholadh freisin maidir le hathródú, lena n-áirítear chuig aerfort malartach, trí bhealach eile, trí sheirbhísí iompróra eile nó trí mhodhanna iompair eile i gcás inar féidir leis sin dlús a chur leis an athródú. Ba cheart athródú malartach a bheith ag brath ar shuíocháin a bheith ar fáil. Murar thairg an t-aeriompróir athródú agus má chuirtear síneadh 3 uair an chloig ar a laghad leis an tréimhse feithimh charntha, ba cheart an ceart a bheith ag an bpaisinéir a athródú féin nó a hathródú féin a shocrú chun a cheann scríbe deiridh nó a ceann scríbe deiridh a bhaint amach gan moill bhreise. Ba cheart an t-athródú sin a bheith, faoi réir coinníollacha áirithe, ar chostas an aeriompróra agus ba cheart é a sholáthar faoi choinníollacha iompair inchomparáide.
- (30) Agus paisinéirí á n-athródú, ba cheart d'aeriompróirí féachaint lena áirithiú gur féidir le paisinéirí taisteal lena mbagáiste, lena n-áirítear bagáiste a seiceáladh isteach agus nár seiceáladh isteach. Ba cheart cead ón bpaisinéir a bheith ag aeriompróir leanúint ar aghaidh ar shlí eile más rud é go bhféadfadh srianta ar iompar bagáiste a bheith ina gcúis le tuilleadh moille ar phaisinéirí atá ag fanacht le hathródú, gan dochar dá dhliteanas i leith bagáiste paisinéirí arna rialú le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 agus leis an gCoinbhinsiún um Aontú Rialacha Áirithe maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Aer, arna chomhaontú in Montréal an 28 Bealtaine 1999 ('Coinbhinsiún Montréal').

- (31) D'fhéadfadh sé gur ar roinnt tosca agus ar na himthosca ar leith a bhraithfeadh sé cé acu atá nó nach bhfuil dálaí iompair inchomparáide. I gcás inar féidir agus i gcás nach mbeidh tuilleadh moille i gceist leis, níor cheart paisinéirí a íosghrádú chuig seirbhísí iompair d'aicme níos ísle i gcomparáid leis an gceann ar an áirithint. Ba cheart athródú a thairiscint gan aon chostas breise don phaisinéir, fiú má dhéantar paisinéirí a athródú le haeriompróir eile nó ar mhodh iompair eile nó in aicme níos airde nó ar tháille níos airde ná an táille a íocadh as an tseirbhís bhunaidh. Ba cheart iarrachtaí réasúnacha a dhéanamh chun naisc bhreise a sheachaint. Agus aeriompróir eile nó modh iompair malartach á úsáid le haghaidh athródú, ba cheart an t-am taistil iomlán a bheith chomh gar is féidir le réasún d'am taistil sceidealaithe na heitilte bunaidh, san aicme iompair chéanna nó níos airde más gá. Má tá roinnt eitiltí ar fáil lena mbaineann uainiú inchomparáide, ba cheart do phaisinéirí a bhfuil an ceart chun athródú acu glacadh leis an tairiscint athródaithe a rinne an t-aeriompróir, lena n-áirítear leis na haeriompróirí sin atá ag comhoibriú leis an aeriompróir oibriúcháin. Más rud é gur cuireadh cúnamh do dhaoine faoi mhíchumas nó do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe in áirithe i gcás na heitilte bunaidh, ba cheart an cúnamh sin a bheith ar fáil freisin ar an mbealach malartach i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁵.

¹⁵ Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2006 maidir leis na cearta atá ag daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus iad ag taisteal d'aer (IO L 204, 26.7.2006, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1107/oj>).

- (32) Ba cheart d'aeriompróirí cúnamh a thairiscint do phaisinéirí ón am sceidealaithe imeachta go dtí am imeachta a n-eitilte nó a n-iompair mhalartaigh. I láthair na huaire, tá aeriompróirí faoi dhliteanas neamhtheoranta as lóistín a chur ar fáil dá bpaisinéirí i gcás ina maireann na himthosca urghnácha tréimhse fhada ama. D'fhéadfadh an éiginnteacht sin mar aon le heaspa teorainn intuatha ama cobhsaíocht airgeadais an iompróra a chur i mbaol, agus d'fhéadfadh éifeachtaí diúltacha a bheith aige sin ar phaisinéirí ó thaobh nascachta de. Dá bhrí sin, ba cheart d'aeriompróir a bheith in ann soláthar an lóistín a theorannú do thrí oíche. Ina theannta sin, le pleanáil theagmhasach agus luath-athródú, ba cheart an baol go mbeadh fuireach ar phaisinéirí ar feadh i bhfad a laghdú.
- (33) D'fhéadfadh sé gur ghá don aeriompróir oibriúcháin aire ar leith a thabhairt do phaisinéirí a bhfuil riachtanais shonracha acu amhail daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, leanaí neamhthionlactha, naíonáin, mná torracha agus daoine a bhfuil cúnamh leighis sonrach de dhíth orthu amhail daoine a bhfuil drochdhiaibéiteas nó titimeas orthu. Go háirithe, d'fhéadfadh sé a bheith níos deacra lóistín a shocrú nuair a chuirtear isteach ar eitiltí. Dá bhrí sin, níor cheart feidhm a bheith ag aon teorainneacha ar an gceart chun lóistín a fháil i gcás imthosca urghnácha maidir leis na cineálacha sin daoine ar an gcoinníoll gur chuir siad an t-aeriompróir oibriúcháin ar an eolas in am trátha.
- (34) Tá feidhm freisin ag Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le paisinéirí a bhfuil an t-aeriompar curtha in áirithe acu mar chuid de thaisteal láneagraithe. Is é is aidhm don Rialachán leasaitheach seo feabhas breise a chur ar an gcomhleanúnachas idir Treoir (AE) 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁶ agus Rialachán (CE) Uimh. 261/2004. Chuige sin, níor cheart cead a bheith ag paisinéirí cearta comhfhreagracha a charnadh, go háirithe faoin dá ghníomh dlí.

¹⁶ Treoir (AE) 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le taisteal láneagraithe agus socruithe taistil gaolmhara, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 90/314/CEE ón gComhairle (IO L 326, 11.12.2015, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2302/oj>).

- (35) Ní na haeriompróirí amháin atá freagrach as na cúiseanna le leibhéal reatha na moilleanna agus na n-eitiltí a chuirtear ar ceal san Aontas. Chun gach gníomhaí i slabhra na heitlíochta a spreagadh chun réitigh éifeachtúla agus thráthúla a lorg chun an chiotáí a dhéanann moilleanna agus cealuithe do phaisinéirí a íoslaghdú, níor cheart do Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 srian a chur leis an gceart atá ag aeriompróirí sásamh a lorg ó aon tríú páirtí ag a raibh baint leis an teagmhas ar gá cúiteamh a íoc nó oibleagáidí eile a chomhlíonadh.
- (36) Sa bhreithiúnas uaithi i gCás C-502/18 (*CS agus Eile v České aerolinie a.s.*)¹⁷ maidir leis an léirmhíniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dhearbhaigh an Chúirt Bhreithiúnais, i gcás nasceitiltí, laistigh de raon feidhme an Rialacháin sin, go bhfuil aon aeriompróir oibriúcháin a ghlac páirt i bhfeidhmiú ceann amháin ar a laghad de na nasceitiltí sin faoi dhliteanas an paisinéir a chúiteamh faoin Rialachán sin cé acu a cuireadh isteach ar an eitilt a d'oibrigh an t-aeriompróir sin nó nár cuireadh. Fiú má fhoráiltear le Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 go bhféadfadh iompróirí oibriúcháin a chomhlíonann dualgais faoi cúiteamh a lorg ó aon tríú páirtí, léiríodh sa Staidéar nach bhfuil an ceart chun sásaimh dá bhforáiltear sa Rialachán sin an-éifeachtach. Mar thoradh air sin, tá ualach díréireach airgeadais ar aeriompróirí de chuid an Aontais i gcomparáid le haeriompróirí tríú tír. D'fhonn iomaíochas aeriompróirí de chuid an Aontais a athbhunú i gcomhréir leis na moltaí sa tuarascáil ó mhí Mheán Fómhair 2024 dar teideal *Future of European competitiveness* [Todhchaí iomaíochas na hEorpa] ('tuarascáil Draghi'), agus d'fhonn nascacht a choinneáil ar bun, san fhadtéarma, ba cheart, dá bhrí sin, leis an athbhreithniú ar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, dliteanas aeriompróra a theorannú do na heitiltí a oibríonn sé mar aeriompróir oibriúcháin.

¹⁷ Breithiúnas ón gCúirt (an Naoú Dlísheomra) an 11 Iúil 2019, *CS agus Eile v České aerolinie a.s.*, Cás C- 502/18, ECLI:EU:C:2019:604.

- (37) Le Rialachán (CE) Uimh. 2111/2005 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁸, cuirtear de cheangal ar an gconraitheoir aeriompair an paisinéir a chur ar an eolas faoi chéannacht an aeriompróra oibriúcháin agus, le Treoir 93/13/CCE ón gComhairle¹⁹, cuirtear de cheangal ar an díoltóir nó an soláthraí faisnéis a sholáthar don tomhaltóir faoi théarmaí agus coinníollacha an chonartha. Ba cheart paisinéirí a chur ar an eolas ar dhóigh níos mionsonraithe faoina gcearta i gcásanna ina gcuirtear isteach ar eitilt, agus ba cheart faisnéis leordhóthanach a thabhairt dóibh freisin faoin gcúis ar cuireadh isteach ar an eitilt, a luaithe a bheidh an fhaisnéis sin ar fáil. Ba cheart an fhaisnéis sin a sholáthar freisin i gcás ina bhfaigheann an paisinéir an ticéad trí idirghabhálaí atá bunaithe san Aontas. Ba cheart don aeriompróir nó don idirghabhálaí an fhaisnéis sin a sholáthar ar a laghad i bhformáid inrochtana agus, i gcás inarb iomchuí, trí ‘bhrúfhógraí’ mar a thugtar orthu ó fheidhmchláir mhóibíleacha nó ar mhodhanna digiteacha eile.
- (38) Chun a áirithiú go bhforfheidhmeofar cearta paisinéirí ar bhealach níos fearr, ba cheart do na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin faireachán a dhéanamh ar fhorfheidhmiú Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 agus cinneadh a dhéanamh maidir le smachtbhannaí iomchuí lena spreagfaí comhlíonadh an Rialacháin sin.
- (39) Chun a áirithiú go bhforfheidhmeofar cearta paisinéirí ar bhealach níos fearr, ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go mbeidh rochtain ag tomhaltóirí ar shásraí chun díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt tar éis do na tomhaltóirí sin gearán a dhéanamh leis an aeriompróir nó leis an idirghabhálaí nó iarraidh a chur faoi bhráid an aeriompróra nó an idirghabhálaí agus nár éirigh leis an ngearán nó an iarraidh sin. Ba cheart nár dhochar na sásraí sin do cheart na mBallstát a chinneadh ar cheart rannpháirtíocht na n-aeriompróirí nó na n-idirghabhálaithe a bheith éigeantach.

¹⁸ Rialachán (CE) Uimh. 2111/2005 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2005 maidir le liosta Comhphobail d’aeriompróirí a tharraingt suas a bheidh faoi réir toirmeasc ar a n-oibriú laistigh den Chomhphobal agus maidir le paisinéirí aeriompair a chur ar an eolas faoi chéannacht an aeriompróra oibríochta, agus lena n-aisghairtear Airteagal 9 de Threoir 2004/36/CE (IO L 344, 27.12.2005, lch. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/2111/oj>).

¹⁹ Treoir 93/13/CEE ón gComhairle an 5 Aibreán 1993 maidir le téarmaí éagothroma i gconarthaí tomhaltóra (IO L 95, 21.4.1993, lch. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1993/13/oj>).

- (40) Nuair a roghnaíonn paisinéirí aisíocaíocht a fháil seachas athróid a dhéanamh, ba cheart iad a aisíoc go huathoibríoch, go tráthúil, gan oibleagáid a bheith orthu iarraidh shonrach a thíolacadh.
- (41) Ba cheart don aeriompróir nó don idirghabhálaí faisnéis leordhóthanach a thabhairt do phaisinéirí faoi na nósanna imeachta ábhartha a bhaineann le hiarrataí ar chúiteamh agus gearáin a chur faoi bhráid aeriompróirí nó idirghabhálaithe agus ba cheart dóibh freagra a fháil ó na haeriompróirí nó na hidirghabhálaithe go tráthúil. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt plean teagmhasach an aerfoirt, d'fhéadfaí síneadh a chur leis na sprioc-amanna le haghaidh freagra a thabhairt.
- (42) Ba cheart an rogha a bheith ag paisinéirí freisin díospóidí aonair a chur faoi bhráid comhlacht nó comhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt tar éis gearáin a dhéanamh leis an aeriompróir. Mar sin féin, ós rud é gur ceart bunúsach é an ceart chun leigheas éifeachtach a fháil os comhair binse atá aitheanta faoi Airteagal 47 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, níor cheart do na bearta sin rochtain paisinéirí ar an gcúirt a chosc ná bac a chur léi.
- (43) Chun a chur ar chumas paisinéirí a gcearta maidir le hiarrataí, gearáin agus díospóidí aonair a fheidhmiú, ba cheart do phaisinéirí a bheith in ann iarratas a dhéanamh go díreach agus go pearsanta leis na haeriompróirí, na hidirghabhálaithe, nó na comhlachtaí ábhartha faoi Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, ar bhealach soiléir agus inrochtana.

- (44) Ag féachaint do Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas²⁰, agus chun a áirithiú go ndéanfar an damáiste do threalamh soghluaisteachta, scriosadh nó cailliúint trealamh soghluaisteachta, gortú do mhadra cuidithe aitheanta nó bás madra cuidithe aitheanta a chúiteamh suas le costas iomlán a athsholáthair, ba cheart d'aeriompróirí an deis a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, mar a shainmhínítear i Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, dearbhú speisialta leasa a dhéanamh saor in aisce, lena gceadaítear dóibh, de bhun Choinbhinsiún Montréal, cúiteamh iomlán a lorg.
- (45) I gcás ina gcailltear an trealamh soghluaisteachta a seiceáladh isteach, ina scriostar é nó ina ndéantar damáiste dó, ba cheart daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a bheith i dteideal athsholáthar sealadach an trealamh soghluaisteachta sin a fháil láithreach ón aeriompróir. Ós rud é nach féidir madraí cuidithe aitheanta a athsholáthar go héasca, ba cheart réitigh shealadacha eile a sholáthar i gcás ina gcailltear madra cuidithe aitheanta, ina bhfaigheann sé bás nó ina ngortaítear é.

²⁰ IO L 23, 27.1.2010, lch. 37, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48(1)/oj).

- (46) Ní léir do phaisinéirí i gcónaí cén bagáiste is cead dóibh a thabhairt ar bord aerárthaigh, ó thaobh toisí, meáchain nó líon na n-earraí a cheadaítear. Chun a áirithiú go mbeidh eolas iomlán ag paisinéirí ar na lamháltais bhagáiste atá mar chuid dá dticéad, maidir le bagáiste a seiceáladh isteach agus bagáiste nár seiceáladh isteach araon, ba cheart d’aeriompróirí na lamháltais sin a chur in iúl go soiléir tráth na háirithinte agus ag an aerfort. Chun compord pearsanta leordhóthanach a áirithiú le linn do phaisinéirí a bheith ag taisteal, agus mar a d’aithin an Chúirt Bhreithiúnais sa bhreithiúnas uaithi i gCás C-487/12 (*Vueling Airlines SA v Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia*)²¹, ba cheart cead a bheith ag paisinéirí earraí pearsanta ar gné riachtanach iad dá n-iompar a thabhairt isteach sa chábán saor in aisce, ar choinníoll go gcomhlíonann na hearraí pearsanta na ceanglais sábháilteachta agus slándála is infheidhme agus go gcomhlíonann siad ceanglais réasúnacha ó thaobh meáchain agus toisí de. Earraí pearsanta ar gné riachtanach iad d’iompar paisinéirí, tuigtear gur earraí fíor-riachtanacha iad na hearraí sin le linn an turais agus féadfar a áireamh leo pasanna agus doiciméid taistil eile, cógais riachtanacha, feistí pearsanta agus ábhair léitheoireachta chomh maith le bia agus deoch is iomchuí d’fhad na heitilte.

²¹ Breithiúnas ón gCúirt (an Cúigiú Dlísheomra) an 18 Meán Fómhair 2014, *Vueling Airlines SA v Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia*, Cás C-487/12, ECLI:EU:C:2014:2232.

- (47) Ba cheart paisinéirí a chur ar an eolas, i bhformáid shoiléir agus inrochtana, tráth na háirithe, faoi thoisí uasta agus meáchan uasta an bhagáiste is féidir leo a thabhairt isteach sa chábán. Gan dochar do phrionsabal na saoirse praghsála, ba cheart d'iompróirí polasaí réasúnta maidir le toisí bagáiste láimhe a leagan síos lena gceadaítear do phaisinéirí piosa bagáiste láimhe a thabhairt isteach sa chábán, ar choinníoll go gcomhlíonann sé na ceanglais sábháilteachta agus slándála is infheidhme. I bhfianaise éagsúlacht pholasaithe na n-aeriompróirí, is iomchuí, san athbhreithniú ar Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²², measúnú a dhéanamh ar a indéanta a bheadh sé rialacha íosta aonfhoirmeacha a bhunú maidir le bagáiste láimhe.
- (48) Is féidir uirlisí ceoil a bheith thar a bheith luachmhar ó thaobh airgid, ealaíne agus staire de. Thairis sin, is é atá in uirlisí ceoil uirlisí cheird na gceoltóirí a úsáidtear go tráthrialta chun cleachtadh agus léiriú a dhéanamh agus ní féidir iad a ionadú go héasca. Dá bhrí sin, ba cheart do phaisinéirí a bheith i dteideal uirlisí ceoil a iompar isteach sa chábán faoina bhfreagracht féin, ar choinníoll go n-urramaíonn na huirlisí sin rialacha maidir le toilleadh, sábháilteacht agus slándáil agus polasaí an aeriompróra maidir le lamháltas uasta bagáiste. Nuair a chomhlíontar ceanglais toillte, sábháilteachta agus slándála, ba cheart don aeriompróir féachaint le ligean do phaisinéirí uirlisí ceoil a iompar ar shuíocháin bhreise, ar choinníoll gur íocadh na táillí comhfhreagracha. I gcás nach féidir é sin a dhéanamh, ba cheart uirlisí ceoil a iompar, i gcás inar féidir, faoi na coinníollacha iomchuí in urrann lasta an aerárthaigh. Ba cheart, dá bhrí sin, Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 a leasú dá réir.

²² Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 2008 maidir le rialacha comhchoiteanna le haghaidh oibriú aersheirbhísí sa Chomhphobal (IO L 293, 31.10.2008, lch. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

- (49) I bhfianaise na sprioc-amanna gairide atá ann le gearán a dhéanamh maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a chumhdaítear le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97, ba cheart d'aeriompróirí an deis a thabhairt do phaisinéirí gearán a dhéanamh trí fhoirm ghearáin a sholáthar dóibh i bhformáidí atá inrochtana do dhaoine faoi mhíchumas agus daoine nach n-úsáideann uirlisí digiteacha. Ar a laghad, ba cheart d'aeriompróirí an fhoirm ghearáin a chur ar fáil ar fheidhmchlár mhóibíleacha na n-aeriompróirí agus ar a suíomhanna gréasáin. Leis an bhfoirm ghearáin sin, ba cheart a chur ar chumas an phaisinéara gearán a chomhdú láithreach faoi bhagáiste a ndearnadh damáiste dó, ar cuireadh moill air nó a cailleadh.
- (50) Tá Airteagal 3(2) de Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 imithe i léig anois toisc gur le Rialachán (CE) Uimh. 785/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²³ a rialaítear ábhair árachais anois. Ba cheart, dá bhrí sin, é a scriosadh.
- (51) Is gá d'aeriompróirí na teorainneacha airgeadaíochta dá dtagraítear san Iarscríbhinn a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 a leasú go tráthrialta chun forbairtí eacnamaíocha a chur san áireamh, de réir an athbhreithnithe a dhéanann an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta (ICAO) de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal.

²³ Rialachán (CE) Uimh. 785/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Aibreán 2004 maidir leis na ceanglais árachais a bhaineann le haeriompróirí agus le hoibreoirí aerárthaí, IO L 138, 30.4.2004, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/785/oj>).

- (52) Leagadh béim i dtuarascáil Draghi ar a thábhachtaí atá ról an iompair d'iomaíochas an Aontais. Tugadh achoimre inti freisin ar an mbaol go n-atreorófaí gnó, de dheasca rialacháin neamhshiméadracha, ó mhoil iompair san Aontas chuig moil i gcomharsanacht an Aontais. Níl feidhm ag Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le paisinéirí a imíonn ó aerfort atá suite i dtríú tír chuig aerfort atá suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi ach amháin más aeriompróir de chuid an Aontais é aeriompróir oibriúcháin na heitilte lena mbaineann. Laistigh de 3 bliana ó chur i bhfeidhm Rialachán (CE) Uimh. 261/2004, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar a indéanta atá sé athbhreithniú a dhéanamh ar raon feidhme an Rialacháin sin d'fhonn an leibhéal cosanta a thugtar do phaisinéirí agus an cothrom iomaíochta idir aeriompróirí de chuid an Aontais agus aeriompróirí tríú tír a fheabhsú a thuilleadh.
- (53) I gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008, ba cheart measúnú a dhéanamh i dtaobh ar cheart sásra a thabhairt isteach chun paisinéirí a chosaint i gcás dócmhainneacht aeriompróra.
- (54) Bíonn cúinsí meitéareolaíocha an-dian sa Ghraonlainn agus is sainghné aici dlús daonra an-íseal agus iargúltacht na n-áiteanna a bhfuil daoine ina gcónaí iontu. Chun nascacht a áirithiú agus chun infhaighteacht eitiltí laistigh den Ghraonlainn a choinneáil ar bun, níor cheart eitiltí laistigh den Ghraonlainn a chumhdach leis na hoibleagáidí maidir le cúiteamh, lena n-áirítear i gcás inar nasceitiltí iad na heitiltí sin a thagann isteach i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi nó a imíonn ón gcríoch sin.

- (55) Ba cheart nár dhochar Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 do stádas agus ceannasacht chuing Ghiobráltar, áit a bhfuil aerfort Ghiobráltar suite, ná do sheasamh dlíthiúil Ríocht na Spáinne ina leith sin. Agus na himthosca reatha á gcur san áireamh agus chun deimhneacht dhlíthiúil a sholáthar, ba cheart a shonrú nár cheart feidhm a bheith ag na rialacha a leagtar amach i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le haerfort Ghiobráltar ach amháin más rud é, tar éis réiteach a fháil ar an díospóid idir Ríocht na Spáinne agus an Ríocht Aontaithe, go bhfuil Ríocht na Spáinne in ann rialú éifeachtach a fheidhmiú ar aerfort Ghiobráltar agus a áirithiú go gcuirtear na rialacha a leagtar amach i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 i bhfeidhm maidir leis an aerfort sin agus gur foilsíodh fógra faoi réiteach na díospóide in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
- (56) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo, eadhon cearta aerphaisinéirí a chosaint ar bhealach cóir cothrom, agus iomaíochas earnáil eitlíochta an Aontais á áirithiú agus nascacht á coinneáil ar bun do phaisinéirí san fhadtéarma, a ghnóthú go leordhóthanach agus, de bharr a fhairsinge, gur fearr is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 mar a leanas:

- (1) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 1:

‘Airteagal 1

Ábhar

Bunaítear leis an Rialachán seo, faoi na coinníollacha a shonraítear ann, cearta íosta d’aerphaisinéirí sna cásanna seo a leanas:

- (a) diúltaítear cead bordála dóibh;
- (b) cuirtear a n-eitilt ar ceal, tá moill uirthi nó déantar í a athsceidealú;
- (c) cailleann siad nasceitilt;
- (d) déantar iad a uasghrádú nó a íosghrádú.’;

- (2) leasaítear Airteagal 2 mar a leanas:

- (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointí (b) go (f):

‘(b) ciallaíonn ‘aeriompróir oibriúcháin’ aeriompróir a fheidhmíonn eitilt, nó a bhfuil sé ar intinn aige eitilt a fheidhmiú, faoi chonradh aeriompair le paisinéir nó ar son duine eile, cibé acu an dlítheanach nó nádúrtha atá i gceist, a bhfuil conradh ag an aeriompróir leis an bpaisinéir sin, lena n-áirítear aeriompróir a úsáideann aerárthach de chuid aeriompróra eile, maille le foireann an aeriompróra eile sin nó dá huireasa, chun a chuid eitiltí a fheidhmiú;

- (c) ciallaíonn ‘aeriompróir de chuid an Aontais’ aeriompróir a bhfuil ceadúnas bailí oibriúcháin aige a dheonaigh Ballstát i gcomhréir le forálacha Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle*;
- (d) ciallaíonn ‘eagraí’ duine de réir bhrí Airteagal 3, pointe (8), de Threoir (AE) 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle**;
- (e) ciallaíonn ‘taisteal láneagraithe’ meascán de sheirbhísí taistil mar a shainmhínítear in Airteagal 3, pointe (2), de Threoir (AE) 2015/2302;
- (f) ciallaíonn ‘ticéad’ fianaise bhailí, gan beann ar a foirm, go bhfuil conradh aeriompair ann;

* Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 2008 maidir le rialacha comhchoiteanna le haghaidh oibriú aersheirbhísí sa Chomhphobal (IO L 293, 31.10.2008,, lch. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>)

** Treoir (AE) 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le taisteal láneagraithe agus socruithe taistil gaolmhara, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 90/314/CEE ón gComhairle (IO L, 326, 11.12.2015, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2302/oj>).’;

- (b) scriostar pointe (g).

(c) cuirtear an méid seo a leanas in phointí (h) go (l):

- ‘(h) ciallaíonn ‘ceann scríbe deiridh’ ceann scríbe na heitilte nó ceann scríbe nasceitilt deiridh an turais;
- (i) ciallaíonn ‘duine faoi mhíchumas’ agus ‘duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe’ aon duine ar a bhfuil mallachar fisiceach, meabhrach, intleachtúil nó céadfach, buan nó sealadach, a d’fhéadfadh, ar idirghníomhú le bacainní éagsúla, bac a chur ar an duine sin úsáid iomlán agus éifeachtach a bhaint as modhanna iompair ar bhonn comhionann le paisinéirí eile nó a bhfuil soghluaisteacht an duine sin laghdaithe le linn modhanna iompair a úsáid de thoradh aoise;
- (j) ciallaíonn ‘cead bordála a dhiúltú’ diúltú paisinéirí a iompar ar eitilt, cé gur tháinig siad i láthair chun bordála faoi na coinníollacha a leagtar síos in Airteagal 4(1), nó i gcás inar cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófaí cead bordála dóibh in aghaidh a dtola, ach amháin i gcás ina bhfuil forais réasúnacha ann le cead bordála a dhiúltú dóibh, amhail an tsláinte, an tsábháilteacht, an tslándáil nó doiciméadacht taistil neamh-leordhóthanach;
- (k) ciallaíonn ‘duine deonach’ paisinéir a tháinig i láthair chun bordála faoi na coinníollacha a leagtar síos in Airteagal 4(1) agus a fhreagraíonn go dearfach ar ghlaó an aeriompróra ar phaisinéirí atá toilteanach gan an t-aerárthach le haghaidh a n-eitilte a bhordáil mar mhalairt ar shochair;

- (l) ciallaíonn ‘cealú’ nach n-oibrítear eitilt a bhí beartaithe roimhe sin agus a raibh conradh aeriompair eisithe lena haghaidh, agus áirítear leis na cásanna seo a leanas:
- (i) d’éirigh an t-aerárthach de thalamh ach, ar chúis éigin, rinneadh í a atreorú chuig aerfort eile nach é an t-aerfort teacht isteach a luaitear ar an ticéad, nó d’fhill an t-aerárthach ar an aerfort imeachta, agus ní raibh sé in ann leanúint ar aghaidh chuig an aerfort teacht isteach a luaitear ar an ticéad, mura bhfreastalaíonn an t-aerfort teacht isteach iarbhír agus an t-aerfort teacht isteach a luaitear ar an ticéad ar an mbaile céanna, an chathair chéanna nó an réigiún céanna agus sholáthair an t-aeriompróir modh iompair don phaisinéir chuig an aerfort teacht isteach a luaitear ar an ticéad, nó
 - (ii) eisíodh ticéad le haghaidh eitilte do phaisinéir agus ina bhfuil an t-am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara tugtha níos mó ná aon uair an chloig chun tosaigh, ach amháin mura dtagann aon athrú ar na hamanna seiceáil isteach ná ar na hamanna bordála, nó mura dtéann an paisinéir ar an eitilt athsceidealaithe;’.
- (d) cuirtear na pointí seo a leanas leis:
- ‘(m) ciallaíonn ‘triú tír’ aon tír nó cuid de chríoch Ballstáit nach bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi;
 - (n) ciallaíonn ‘moill ar imeacht’ an difríocht ama idir am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara agus am imeachta iarbhír na heitilte;

- (o) ciallaíonn ‘moill ar theacht isteach’ an difríocht ama idir am teacht isteach na heitilte a luaitear ar thicéad an phaisinéara agus am teacht isteach na heitilte;
- (p) ciallaíonn ‘aicme iompair’ cuid de chábán paisinéirí an aerárthaigh ina bhfuil suíocháin dhifriúla, cumraíocht suíochán dhifriúil nó difríocht ar bith eile maidir leis an tseirbhís a chuirtear ar fáil do phaisinéirí i gcomparáid le codanna eile den chábán;
- (q) ciallaíonn ‘conradh aeriompair’ conradh iompair arna thabhairt i gcrích idir aeriompróir nó a ghníomhaire údaráithe agus paisinéir chun eitilt amháin nó níos mó a sholáthar;
- (r) ciallaíonn ‘imthosca urghnácha’ imthosca nach dtarlaíonn, de bharr a gcineáil nó a dtionscnaimh, le linn ghnáthfheidhmiú ghníomhaíocht an aeriompróra lena mbaineann agus nach bhfuil neart iarbhair ag an aeriompróir orthu, amhail na himthosca sa liosta neamh-uileghabhálach d’imthosca urghnácha a leagtar amach i bpointe 1 den Iarscríbhinn, ach ní áirítear sna himthosca sin na himthosca sa liosta neamh-uileghabhálach d’imthosca a leagtar amach i bpointe 2 den Iarscríbhinn;
- (s) ciallaíonn ‘eitilt’ oibríocht aeriompair arna hoibriú ag aerárthach aonair idir dhá aerfort mar a shonraítear ar an ticéad trí chúrsa taistil réamhshocráithe, sceideal agus uimhir aitheantais aonair, beag beann ar cé acu a dhéantar nó nach ndéantar stopanna eatramhacha go heisiach chun críoch teicniúil agus oibríochtúil;

- (t) ciallaíonn ‘nasceitilt’ eitilt atá beartaithe, mar chuid de thuras, chun a chur ar chumas an phaisinéara imeacht ó phointe tosaigh an imeachta agus teacht isteach ar phointe idirthurais chun imeacht ansin ar eitilt eile, nó eitilt atá beartaithe chun a chur ar chumas an phaisinéara imeacht ó phointe idirthurais chun a chur ar chumas an phaisinéara pointe idirthurais eile nó ceann scríbe deiridh an phaisinéara a bhaint amach;
- (u) ciallaíonn ‘briseadh turais’ stop a chuirtear d’aon ghnó le turas faoi chonradh aeriompair aonair ar feadh tréimhse níos faide ná an tréimhse is gá chun idirthuras díreach a dhéanamh nó, nuair a bhítear ag athrú go heitilt eile, ar feadh tréimhse a leanann ar aghaidh de ghnáth go dtí am imeachta na chéad nasceitilte eile agus áirítear leis sin, i gcásanna eisceachtúla, fanacht thar oíche.
- (v) ciallaíonn ‘turas’ eitilt nó nasceitiltí a iompraíonn an paisinéir ó phointe tosaigh an imeachta chuig ceann scríbe deiridh an phaisinéara i gcomhréir le conradh aeriompair aonair, agus is turais ar leithligh iad na heitiltí amach agus na heitiltí fillte;
- (w) ciallaíonn ‘am imeachta’ an t-am a fhágann an t-aerárthach an seastán imeachta, trí bheith brúite siar nó faoina chumhacht féin (am a fhágann an t-aerárthach na bloic);
- (x) ciallaíonn ‘am teacht isteach’ an t-am a bhaineann an t-aerárthach amach an seastán teacht isteach agus a chuirtear síos a choscáin pháirceála (am a shroicheann an t-aerárthach na bloic);

- (y) ciallaíonn ‘moill ar an tarmac’ tréimhse ama is faide ná 30 nóiméad ar lena linn a fhanann an t-aerárthach ar an talamh idir dúnadh dhoirse an aerárthaigh agus an t-am a éiríonn an t-aerárthach de thalamh, tráth imeachta, nó tréimhse ama is faide ná 30 nóiméad idir tuirlingt an aerárthaigh agus oscailt dhoirse an aerárthaigh, tráth teacht isteach;
- (z) ciallaíonn ‘oíche’ an tréimhse idir meán oíche agus 06:00;
- (za) ciallaíonn ‘leanbh’ duine faoi bhun 14 bliana d’aois ó dháta imeachta na heitilte nó na chéad nasceitilte faoi chonradh aeriompair;
- (zb) ciallaíonn ‘naíonán’ duine faoi bhun 2 bhliain d’aois ó dháta imeachta na heitilte nó ó dháta na chéad nasceitilte faoi chonradh aeriompair;
- (zc) ciallaíonn ‘meán marthanach’ aon ionstraim lena gcuirtear ar chumas an phaisinéara faisnéis a stóráil ar bhealach inrochtana lena húsáid amach anseo, go ceann tréimhse leordhóthanach chun críocha na faisnéise agus a fhágann gur féidir an fhaisnéis atá stóráilte a atáirgeadh gan í a athrú;
- (zd) ciallaíonn ‘formáid inrochtana’ formáid lena dtugtar rochtain ar aon fhaisnéis ábhartha do dhuine faoi mhíchumas nó do dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe, lena n-áirítear trí rochtain a thabhairt don duine sin ar bhealach atá chomh furasta agus compordach leis an rochtain a thugtar do dhuine gan mhallachar ná míchumas, agus a chomhlíonann na ceanglais inrochtaineachta a shainítear i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme, go háirithe Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle;

- (ze) ciallaíonn ‘cur isteach’ cead bordála a dhiúltú, cealú, moill ar imeacht, moill ar theacht isteach nó moill ar an tarmac;
- (zf) ciallaíonn ‘pointe tosaigh an imeachta’ pointe imeachta na heitilte nó pointe imeachta na chéad nasceitilte de thuras.

* Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 i ndáil leis na ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí (IO L 151, 7.6.2019, lch. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).’;

- (3) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3:

‘Airteagal 3

Raon feidhme

1. Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir leis an méid seo a leanas:

- (a) paisinéirí atá ag imeacht ó aerfort atá suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi;
- (b) paisinéirí a imíonn ó aerfort atá suite i dtríú tír chuig aerfort atá suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, mura bhfuair siad sochair nó cúiteamh agus murar tugadh cúnamh dóibh sa tríú tír sin, más aeriompróir de chuid an Aontais é aeriompróir oibriúcháin na heitilte lena mbaineann.

2. Beidh feidhm ag mír 1 ar an gcoinníoll gur fíor an méid seo a leanas i leith paisinéirí:
 - (a) tá ticéad acu don eitilt lena mbaineann; nó
 - (b) rinne aeriompróir nó idirghabhálaí iad a aistriú ón eitilt a raibh ticéad acu di go heitilt eile, is cuma cén chúis atá leis.
3. Ní bheidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le paisinéirí atá ag taisteal saor in aisce nó ar tháille laghdaithe nach bhfuil ar fáil, go díreach nó go hindíreach, don phobal. Beidh feidhm aige, áfach, maidir le paisinéirí a bhfuil ticéid acu arna n-eisiúint ag aeriompróir nó ag idirghabhálaí faoi chlár dílseachta do dhaoine a eitlíonn go minic nó faoi chlár tráchtála eile.
4. Gan dochar d’Airteagal 8(2), pointe (d), ní bheidh feidhm ag an Rialachán seo ach maidir le paisinéirí arna n-iompar in aerárthach mótarthrealmhaithe ag a bhfuil sciatháin dhobhogtha.
5. Mura sonraítear a mhalairt, beidh an t-aeriompróir oibriúcháin freagrach as na hoibleagáidí faoin Rialachán seo a chomhlíonadh.
6. Gan dochar d’Airteagal 12 den Rialachán seo, beidh feidhm ag an Rialachán seo freisin maidir le paisinéirí a iompraítear ar eitilt a chumhdaítear le conradh taistil láneagraithe mar a shainmhínítear in Airteagal 3, pointe (3), de Threoir (AE) 2015/2302, ach amháin má fhoirceannantar an conradh taistil láneagraithe sin nó má dhéantar difear dá fheidhmíocht ar chúiseanna seachas cur isteach ar an eitilt sin.
7. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 7 den Rialachán seo, má tharlaíonn an cur isteach ar nasceitilt a imíonn ó aerfort sa Ghraonlainn agus a thagann isteach chuig aerfort sa Ghraonlainn.

8. Ní dochar an Rialachán seo do sheasamh dlíthiúil Ríocht na Spáinne maidir le críoch Ghiobráltar, chomh maith leis an gcuing agus an t-aerfort a tógadh uirthi.

Beidh feidhm aige maidir le haerfort Ghiobráltar más rud é, tar éis a díospóide leis an Ríocht Aontaithe a réiteach, go mbeidh Ríocht na Spáinne in ann rialú éifeachtach a fheidhmiú ar an aerfort sin agus a áirithiú go gcuirfear na rialacha a leagtar amach sa Rialachán seo i bhfeidhm maidir leis an aerfort sin. Tabharfaidh Ríocht na Spáinne fógra don Choimisiún nuair a chomhlíonfar na coinníollacha sin agus foilseoidh an Coimisiún fógra maidir le réiteach na díospóide in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*. Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir leis an aerfort sin ón gcéad lá den mhí tar éis dháta foilsithe an fhógra sin in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.’;

- (4) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 4:

‘Airteagal 4

Cead bordála a dhiúltú

1. Beidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le paisinéirí a thagann i láthair chun bordála ag an ngeata, tar éis seiceáil isteach ar líne nó seiceáil isteach ag an aerfort a bheith déanta acu, mar a shonraítear agus ag an am arna chur in iúl roimh ré i scríbhinn (lena n-áirítear trí mheán leictreonach) ag an aeriompróir oibriúcháin, nó ag an idirghabhálaí, nó, mura sonraítear am bordála, tráth nach déanaí ná 45 nóiméad roimh an am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin maidir le paisinéirí nach dtagann i láthair chun bordála nuair a cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófaí cead bordála dóibh in aghaidh a dtola.

2. Nuair a mheasann aeriompróir oibriúcháin go réasúnta go ndiúltóidh sé cead bordála do phaisinéirí ar eitilt, cuirfidh sé na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach. An tráth céanna, sonróidh an t-aeriompróir oibriúcháin do na paisinéirí lena mbaineann a gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an gceart chun aisíocaíochta nó athródú faoi Airteagal 8 agus leis an gceart chun cúnaimh faoi Airteagal 9.

Iarrfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin daoine deonacha faoi choinníollacha atá le comhaontú idir gach duine deonach agus an t-aeriompróir oibriúcháin. Ní thiocfaidh an comhaontú sin le gach duine deonach maidir leis na sochair in ionad cheart an duine dheonaigh chun cúitimh mar a leagtar síos in Airteagal 7(1) ach amháin má fhorghasann an duine deonach é go sainráite trí bhíthin doiciméad sínithe nó aon mhodh digiteach ar mheán marthanach. In éagmais an fhorghasa sin, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála cúiteamh a thabhairt don duine deonach, gan moill mhíchúí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire ón gcead bordála a dhiúltú, i gcomhréir le hAirteagal 7(1).

3. Mura bhfuil an líon daoine deonacha a thagann chun cinn leordhóthanach chun ligean do na paisinéirí eile a bhfuil ticéid acu chun dul ar bord na heitilte, ansin, féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí in aghaidh a dtola, cé is moite de phaisinéirí dá dtagraítear in Airteagal 11.
4. An t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála, sonróidh sé láithreach do na paisinéirí lena mbaineann an fhaisnéis faoi láimhseáil gearán faoi Airteagail 15a agus 16a.

Déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála rogha idir aisíocaíocht agus athródú a thairiscint, gan moill mhíchúí agus ar bhealach soiléir, do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 8. De mhaolú ar Airteagal 8(1), pointe (a), nuair atá na paisinéirí ar diúltaíodh bordáil dóibh i dteideal aisíocaíochta, deonófar í gan moill mhíchúí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire ón gcead bordála a dhiúltú.

Déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn an cead bordála cúnamh a thairiscint do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 9. De mhaolú ar Airteagal 9(1), pointe (a), deonófar sólaistí láithreach.

An t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála do phaisinéirí in aghaidh a dtola, tabharfaidh sé cúiteamh do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 7(1), gan aon mhoill mhíchúí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire ón gcead bordála a dhiúltú.

5. Beidh feidhm ag míreanna 3 agus 4 maidir le heitiltí fillte freisin i gcás ina ndiúltaítear cead bordála don phaisinéir ar an bhforas nach ndeachaigh an paisinéir ar eitilt amach a chumhdaítear leis an gconradh aeriompair céanna.
6. I gcás ina n-éilíonn an paisinéir, nó idirghabhálaí, go ndéanfaí dearmad litrithe in ainm nó i gcéadainm nó céadainmneacha duine amháin de na paisinéirí nó roinnt díobh a cheartú nó i gcás ina ndéantar athrú riaracháin ar na hainmneacha sin, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin é a cheartú nó a athrú ar a laghad uair amháin suas le 48 uair an chloig roimh an imeacht gan aon mhuirear breise a ghearradh ar an bpaisinéir nó ar an idirghabhálaí.’;

- (5) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 5:

‘Airteagal 5

Cealú

1. I gcás ina gcuirtear eitilt ar ceal, cuirfidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte a cuireadh ar ceal na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach. An tráth céanna, sonróidh an t-aeriompróir oibriúcháin do na paisinéirí lena mbaineann a gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe a mhéid a bhaineann le haisíocaíocht nó athródú faoi Airteagal 8 agus cúnamh faoi Airteagal 9, chomh maith leis an bhfaisnéis faoin bpróiseas chun cúiteamh a iarraidh a shainítear in Airteagal 7 agus faoi láimhseáil gearán faoi Airteagail 15a agus 16a.

Sonróidh an t-aeriompróir oibriúcháin, gan aon mhoill mhíchuí, do na paisinéirí lena mbaineann na cúiseanna a bhí leis an gcealú. Beidh na paisinéirí i dteideal, arna iarraidh sin dóibh, na cúiseanna a bhí leis an gcealú a fháil i scríbhinn. Soláthróidh an t-aeriompróir oibriúcháin an fhaisnéis sin ar bhealach soiléir laistigh de 7 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh.

2. Déanfaidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte a cuireadh ar ceal rogha idir aisíocaíocht agus athródú a thairiscint, gan moill mhíchuí agus ar bhealach soiléir, do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 8.
3. Déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cúnamh a thairiscint do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 9.

4. Beidh sé de cheart ag paisinéirí cúiteamh a fháil ó aeriompróir oibriúcháin ne heitilte a cuireadh ar ceal i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus (3) i gcás ina roghnaíonn siad aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (a), nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (c), nó i gcás ina mbaineann siad a gceann scríbe deiridh amach le moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2) tar éis dóibh athródú a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (b). Chuige sin, soláthróidh an t-aeriompróir foirm réamhlíonta go córasach don phaisinéir i bhformáid inrochtana agus ar mheán marthanach. Tabharfaidh an t-aeriompróir freagra laistigh den sprioc-am a leagtar amach in Airteagal 7(5).
5. Ní bheidh sé d'oibleagáid ar aeriompróir oibriúcháin cúiteamh a íoc i gcomhréir le hAirteagal 7 más féidir leis a chruthú gurbh iad imthosca urghnácha ba chúis leis an gcealú agus nárbh fhéidir an cealú sin a sheachaint fíú dá ndéanfadh an t-aeriompróir gach beart réasúnta. Ní fhéadfar na himthosca urghnácha sin a agairt ach amháin a mhéid a dhéanann siad difear don eitilt lena mbaineann nó do cheann amháin ar a laghad de na trí eitilt roimhe sin san ord uainíochta a bhí pleanáilte don aerárthach céanna, agus ar choinníoll go bhfuil nasc cúisíoch díreach idir an imthoisc sin agus an eitilt a chur ar ceal. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir le cé acu is ann nó nach ann don nasc cúisíoch díreach sin.

6. Ní bheidh feidhm ag an gceart chun cúnamh a fháil faoi mhír 3 ná chun cúiteamh a fháil faoi mhír 4 más rud é gur cuireadh na paisinéirí ar an eolas faoin gcealú 14 lá féilire ar a laghad roimh an dáta imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir leis na ceisteanna i dtaobh ar cuireadh an paisinéir ar an eolas gur cuireadh an eitilt ar ceal agus i dtaobh cathain a cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin gcealú sin.’;

(6) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 6:

‘Airteagal 6

Moill

1. Nuair a mheasann aeriompróir oibriúcháin go réasúnta go gcuirfear moill ar eitilt, cuirfidh sé na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach, i gcás inar féidir, ach ar a dhéanaí, faoin am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara. A mhéid is féidir, gheobhaidh paisinéirí nuashonruithe tráthrialta i bhfíor-am. An tráth céanna, cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas maidir lena gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe a mhéid a bhaineann le cúnamh faoi Airteagal 9, agus tabharfaidh sé dóibh an fhaisnéis faoin bpróiseas chun cúiteamh a iarraidh a shainítear in Airteagal 7 agus faoi láimhseáil gearán faoi Airteagail 15a agus 16a.

Sonróidh an t-aeriompróir oibriúcháin do na paisinéirí lena mbaineann, gan moill mhíchuí, na cúiseanna a bhí leis an moill ar an eitilt. Tá na paisinéirí i dteideal, arna iarraidh sin dóibh, na cúiseanna a bhí leis an moill ar theacht isteach a fháil i scríbhinn. Soláthróidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte ar cuireadh moill uirthi an fhaisnéis sin ar bhealach soiléir laistigh de 7 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh.

2. Déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cúnamh a thairiscint do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 9.
3. Nuair a bhaintear amach leis an moill na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2) arna ríomh ón am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin rogha idir aisíocaíocht agus athródú a thairiscint, gan moill mhíchúí, do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 8.
4. Beidh sé de cheart ag na paisinéirí, arna iarraidh sin dóibh, cúiteamh a fháil ó aeriompróir oibriúcháin na heitilte ar cuireadh moill uirthi i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus (3) i gcás ina mbaineann siad a gceann scríbe deiridh amach le moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2).

Beidh sé de cheart ag paisinéirí, arna iarraidh sin dóibh, cúiteamh a fháil ó aeriompróir oibriúcháin na heitilte ar cuireadh moill uirthi i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus (3) i gcás ina roghnaíonn siad aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (a), nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (c), nó i gcás ina mbaineann siad a gceann scríbe deiridh amach le moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2) tar éis dóibh athródú a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (b).

5. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin más rud é go ndearna an t-aeriompróir oibriúcháin an t-am imeachta, mar a léirítear ar thicéad an phaisinéara, a chur siar.

Ní bheidh feidhm ag an gceart chun cúnamh a fháil faoi mhír 2 ná chun cúiteamh a fháil faoi mhír 4 más rud é gur cuireadh an paisinéir ar an eolas faoi athrú den sórt sin 14 lá féilire ar a laghad roimh an am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir leis na ceisteanna i dtaobh ar cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú ama agus i dtaobh cathain a cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú sin.

6. Ní bheidh sé d'oibleagáid ar aeriompróir oibriúcháin cúiteamh a íoc i gcomhréir le hAirteagal 7, más féidir leis a chruthú gurbh iad imthosca urghnácha ba chúis leis an moill ar theacht isteach agus nárbh fhéidir an mhoill sin a sheachaint fiú dá ndéanfadh an t-aeriompróir gach beart réasúnta. Ní fhéadfar na himthosca urghnácha sin a agairt ach amháin a mhéid a dhéanann siad difear don eitilt lena mbaineann nó do cheann amháin ar a laghad de na trí eitilt roimhe sin san ord uainíochta a bhí pleanáilte don aerárthach céanna, agus ar choinníoll go bhfuil nasc cúisíoch díreach idir an imthoisc sin agus an mhoill ar imeacht na heitilte ina dhiaidh sin. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir le cé acu is ann nó nach ann don nasc cúisíoch díreach sin.’;

(7) cuirtear na hairteagail seo a leanas isteach:

‘Airteagal 6a

Moill ar an tarmac

1. I gcás moill ar an tarmac, soláthróidh an t-aeriompróir oibriúcháin nuashonruithe tráthrialta, fíor-ama do phaisinéirí, a mhéid is féidir.

2. Faoi réir srianta sábháilteachta nó slándála, i gcás ina dtarlaíonn moill ar an tarmac, áiritheoidh an t-aeriompróir oibriúcháin go mbeidh teas nó fuarú leordhóthanach i gcábán na bpaisinéirí agus go mbeidh rochtain saor in aisce ar shaoráidí leithris ar bord agus áiritheoidh sé go bhfaighidh na paisinéirí dá dtagraítear in Airteagal 11 an aire is gá. Mura rud é go gcuirfeadh sé síneadh leis an moill ar an tarmac nó mura rud é nach bhfuil sé comhoiriúnach le ceanglais aershábháilteachta nó aershlándála, soláthróidh an t-aeriompróir oibriúcháin uisce óil saor in aisce ar bord.
3. I gcás ina bhfuil moill ar an tarmac a mhaireann 3 uair an chloig in aerfort atá suite i gcríoch Bhallstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, rachaidh an t-aerárthach ar aghaidh chuig an ngeata nó chuig pointe oiriúnach díbhordála eile mar a ligfear do phaisinéirí díbhordáil. Tar éis an sprioc-ama sin, ní féidir cur le moill ar an tarmac ach amháin má tá cúiseanna ann a bhaineann le sábháilteacht, inimirce, rialú aerthrachta nó slándáil a fhágann nach féidir leis an aerárthach imeacht ón áit a bhfuil sé ar an tarmac.
4. Beidh paisinéirí a dhíbhordáiltear i gcomhréir le mír 3 i dteideal na gceart dá bhforáiltear faoi Airteagal 6 agus, i gcás inarb iomchuí, faoi Airteagal 11, agus an mhoill ar an tarmac agus an t-am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara á gcur san áireamh.

Airteagal 6b

Nasceitilt a chailltear le linn turais a dhéantar faoi chonradh aeriompair aonair

1. I gcás ina gcailleann paisinéir nasceitilt le linn turais toisc gur cuireadh isteach ar eitilt roimhe sin, beidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte roimhe sin freagrach as athródú a sholáthar don phaisinéir i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (b), agus as cúnamh a sholáthar i gcomhréir le hAirteagal 9.

2. I gcás nach féidir leis an aeriompróir oibriúcháin an paisinéir a athródú laistigh den tréimhse ama a leagtar amach in Airteagal 7(2), pointí (a) agus (b), arna ríomh ón am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara don nasceitilt a cailleadh, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin rogha idir athródú agus aisíocaíocht a thairiscint, gan moill mhíchúí agus ar bhealach soiléir, do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 8.
3. Beidh sé de cheart ag paisinéirí freisin, arna iarraidh sin dóibh, cúiteamh a fháil ón aeriompróir a oibríonn an eitilt ar cuireadh isteach uirthi i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus (3), i gcás ina mbaineann siad a gceann scríbe deiridh amach le moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2).

Beidh sé de cheart ag paisinéirí, arna iarraidh sin dóibh, cúiteamh a fháil ón aeriompróir a oibríonn an eitilt ar cuireadh isteach uirthi i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus (3) i gcás ina roghnaíonn siad aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (a), nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (c), nó i gcás ina mbaineann siad a gceann scríbe deiridh amach le moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2) tar éis dóibh athródú a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1), pointe (b).

4. I gcás ina mbeartaíonn paisinéir, agus ina ndéanann paisinéir, briseadh turais, measfar gurb é an t-aerfort ina ndéantar an briseadh turais ceann scríbe deiridh an phaisinéara.’;

(8) leasaítear Airteagal 7 mar a leanas:

‘Airteagal 7

Ceart chun cúitimh

1. I gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt, beidh feidhm ag na méideanna cúitimh seo a leanas faoi na coinníollacha a shainítear in Airteagal 4, 5, 6 nó 6a agus san Airteagal seo:

(a) EUR 300 i gcás gach turais laistigh den Aontas agus i gcás thurais 3 500 ciliméadar nó níos lú;

(b) EUR 500 i gcás turais os cionn 3 500 ciliméadar.

De mhaolú ar phointe (a), i gcás turais idir na réigiúin is forimeallaí agus críoch eile de chuid Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi, déanfar méideanna an chúitimh a chinneadh ar bhonn fhad iarbhír na dturas.

2. I gcás moill ar theacht isteach tar éis athróid i ndiaidh cealú faoi Airteagal 5, moill ar theacht isteach faoi Airteagal 6 nó moill ar theacht isteach tar éis nasceitilt a chailltear faoi Airteagal 6b, beidh feidhm ag an gceart chun cúitimh i gcás moilleanna ar theacht isteach níos mó ná:

(a) 4 uair an chloig i gcás gach turais laistigh den Aontas agus i gcás thurais 3 500 ciliméadar nó níos lú;

(b) 6 uair an chloig i gcás turais os cionn 3 500 ciliméadar.

3. Agus na faid á gcinneadh chun críocha an Rialacháin seo, is é a bheidh mar bhonn leis an ríomh an fad idir pointe tosaigh an imeachta agus an ceann scríbe deiridh. I gcás nasceitilt, ní chuirfear san áireamh ach pointe tosaigh an imeachta agus aerfort an chinn scríbe deiridh. Déanfar na faid sin a thomhas trí mhodh an bhealaigh mhórchiorclaigh.
4. I gcás inar roghnaigh na paisinéirí leanúint den turas de bhun Airteagal 8(1), pointe (b), agus ina dtarlaíonn cur isteach breise ar an eitilt le linn an athródaithe, ní bheidh ceart chun cúitimh ag an bpaisinéir ach aon uair amháin le linn an turais chuig an gceann scríbe deiridh.
5. Déanfaidh an paisinéir iarrataí ar chúiteamh faoin Airteagal seo a thíolacadh de 6 mhí ón dáta imeachta iarbhír nó ón dáta imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara. Laistigh de 14 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh, íocfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an cúiteamh nó tabharfaidh sé údar maith don phaisinéir gan an cúiteamh a íoc i gcomhréir le hAirteagal 5(5) nó le hAirteagal 6(6), lena n-áirítear, más infheidhme, míniú soiléir, cuí-réasúnaithe maidir le himthosca urghnácha. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.

I gcás nach n-íocann an t-aeriompróir oibriúcháin an cúiteamh a iarrtar, féadfaidh an paisinéir gearán a thíolacadh i gcomhréir le hAirteagal 16a.
6. Íocfar an cúiteamh in airgead tirim nó, má chomhaontaíonn an paisinéir leis sin i ndoiciméad sínithe nó ar aon mhodh digiteach ar mheán marthanach, ar mhodh eile.’;

(9) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 8:

‘Airteagal 8

An ceart chun aisíocaíochta nó chun athróid

1. I gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt, déanfar rogha a thairiscint do phaisinéirí, saor in aisce, idir na roghanna seo a leanas faoi na coinníollacha a shainítear in Airteagal 4, 5, 6, nó 6b agus san Airteagal seo:
 - (a) aisíocaíocht uathoibríoch, laistigh de 14 lá féilire ó dháta imeachta na heitilte ar cuireadh isteach uirthi, a luaitear ar thicéad an phaisinéara, in airgead tirim nó, má chomhaontaíonn an paisinéir leis sin i ndoiciméad sínithe nó ar aon mhodh digiteach eile ar mheán marthanach, ar mhodh eile, ar chostas iomlán na dticéad, don chuid den turas nó de na turais, nó do na codanna díobh sin, nach ndearnadh, agus don chuid den turas nó de na turais, nó do na codanna díobh sin, a rinneadh cheana mura bhfónann an eitilt a thuilleadh do phleananna taistil bunaidh an phaisinéara, mar aon le heitilt fillte, i gcás inarb ábhartha, chuig pointe tosaigh an imeachta, a luaithe is féidir tar éis an ama imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara nó, arna gcomhaontú leis an bpaisinéir, roimh an am sin.
 - (b) leanúint de thuras an phaisinéara tríd an bpaisinéir a athróid chuig a cheann scríbe deiridh nó a ceann scríbe deiridh a luaithe is féidir tar éis an ama imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara nó, arna gcomhaontú leis an bpaisinéir, roimh an am sin; nó

- (c) athróid a dhéanamh chuig ceann scríbe deiridh an phaisinéara ar dháta níos déanaí ar chaoithiúlacht an phaisinéara, faoi réir suíocháin a bheith ar fáil.

I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach i gcomhréir le hAirteagal 10a, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am dá dtagraítear i bpointe (a) den mhír seo.

2. Ionas go mbainfidh an paisinéir a cheann scríbe nó a ceann scríbe amach a luaithe is féidir mar a chinntear faoi mhír 1, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin ceann amháin ar a laghad de na roghanna malartacha seo a leanas a thairiscint don phaisinéir lena mheas agus lena chomhaontú i ndoiciméad sínithe nó ar aon mhodh digiteach eile ar mheán marthanach, faoi réir iad a bheith ar fáil agus ar choinníoll go bhfuil siad sin faoi choinníollacha iompair inchomparáide mar a leagtar amach sa chonradh aeriompair:
 - (a) eitilt nó nasceitiltí, a leanann an bealach céanna a leagtar amach sa chonradh aeriompair;
 - (b) ródú difriúil, lena n-áirítear chuig aerfoirt mhalartacha nó uathu leis an aerfort a luaitear sa chonradh aeriompair, agus sa chás sin, íocfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an costas a bhaineann leis an bpaisinéir a aistriú ón aerfort a luaitear sa chonradh aeriompair chuig an aerfort malartach nó chuig an aerfort a luaitear sa chonradh aeriompair ón aerfort malartach;
 - (c) úsáid na seirbhísí arna n-oibriú ag aeriompróir eile; nó
 - (d) i gcás inarb iomchuí don fhad atá le taisteal, modh iompair eile a úsáid.

3. I gcás inar chuir paisinéir an t-aeríompróir oibriúcháin ar an eolas faoina rogha leanúint dá thuras nó dá turas i gcomhréir le mír 1, pointe (b), agus mír 4, agus i gcás nár thairg an t-aeríompróir oibriúcháin athródú laistigh de 3 uair an chloig, féadfaidh an paisinéir a athródú féin nó a hathródú féin a shocrú, i gcomhréir le mír 2.

I gcás cealú, beidh feidhm ag an gcéad fhomhír ón am imeachta a luaitear ar thicéad an phaisinéara.

Agus a n-athródú féin á shocrú acu, cuirfidh na paisinéirí teorainn leis na speansais ach an méid is gá, is réasúnach agus is iomchuí. Aisíocfaidh an t-aeríompróir oibriúcháin na speansais nach mó iad ná 400 % de chostas iomlán an ticéid nó na dticéad arna dtabhú ag an bpaisinéir laistigh de 14 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.

4. Féadfaidh paisinéir rogha a dhéanamh idir aisíocaíocht i gcomhréir le mír 1, pointe (a), nó athródú ar dháta níos déanaí i gcomhréir le mír 1, pointe (c), go dtí go mbeidh athródú atá tairgthe ag an aeríompróir oibriúcháin i gcomhréir le mír 1, pointe (b), glactha ag an bpaisinéir a luaithe is féidir nó go dtí go mbeidh rogha déanta ag an bpaisinéir athródú a shocrú é nó í féin i gcomhréir le mír 3.

Cuirfidh an paisinéir an t-aeríompróir oibriúcháin ar an eolas faoina rogha.’;

(10) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 9:

‘Airteagal 9

An ceart chun cúnaimh

‘1. I gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt agus faoi réir na gcoinníollacha dá dtagraítear in Airteagail 4, 5, 6, 6a agus 6b agus san Airteagal seo, agus i gcás ina gcuirtear 2 uair an chloig ar a laghad leis an tréimhse feithimh dá n-eitilt nó dá n-iompar malartach, tairgfear do na paisinéirí, saor in aisce, an méid seo a leanas:

- (a) sólaistí gach 2 uair an chloig den tréimhse feithimh;
- (b) béile tar éis 3 uair an chloig agus gach 5 uair an chloig laistigh den tréimhse feithimh, agus trí bhéile ar a mhéad curtha ar fáil in aghaidh an lae;
- (c) teachtaireachtaí téacs, rochtain ar an idirlíon agus dhá ghlaao gutháin.

Féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an cúnamh dá bhforáiltear faoin gcéad fhomhír a theorannú nó a dhiúltú dá gcuirfeadh soláthar an chúnaimh sin moill bhreise ar imeacht na heitilte ar cuireadh moill uirthi nó ar an athródú, lena n-áirítear imeacht an iompair mhalartaigh.

2. De bhreis air sin, i gcás ina mbeidh gá le fanacht oíche amháin nó níos mó agus paisinéirí ag fanacht leis an eitilt nó iompar malartach, tairgfear do phaisinéirí an méid seo a leanas saor in aisce:

- (a) lóistín in óstán;
- (b) iompar ón aerfort chuig an lóistín san óstán agus ar ais arís.

3. Féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin dearbháin a úsáid chun a oibleagáidí faoi mhír 1, pointí (a) agus (b), agus mír 2 a chomhlíonadh. Beifear in ann na dearbháin arna soláthar i gcomhréir le mír 1 a úsáid i ngach siopa a sholáthraíonn bia agus sólaistí ag an aerfort ina bhfuil fuireach ar na paisinéirí lena mbaineann, ar bord a n-eitilte, agus, de réir mar is iomchuí, ag an lóistín a sholáthraítear de bhun mhír 2, pointe (a).
4. I gcás nach gcomhlíonann an t-aeriompróir oibriúcháin a oibleagáidí faoi mhíreanna 1, 2 agus 3, féadfaidh na paisinéirí lena mbaineann a gcuid socruithe féin a dhéanamh. Aisiócfaidh an t-aeriompróir a oibríonn an eitilt ar cuireadh isteach uirthi na speansais arna dtabhú ag na paisinéirí laistigh de 14 lá féilire ón iarraidh ar aisíocaíocht a thíolacadh, a mhéid atá na speansais sin riachtanach, réasúnach agus comhréireach le fad na tréimhse feithimh agus le costais na sólaistí agus na mbéilí ag suíomh an aerfoirt nó ag suíomh an lóistín ina bhfuil fuireach ar na paisinéirí. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.
5. Ag aerfoirt uile an Aontais, cuirfidh comhlacht bainistithe an aerfoirt socruithe i bhfeidhm chun a áirithiú gur féidir uisce óil agus stáisiúin athluchtaithe le haghaidh gléasanna leictreonacha a chur ar fáil, saor in aisce, gan beann ar an tráth den lá, an eitilt ná an críochfort.
6. Más imthosca urghnácha a chuir isteach ar an eitilt agus nárbh fhéidir an cur isteach sin a sheachaint fiú dá mba rud é go ndearna an t-aeriompróir gach beart réasúnta, féadfaidh an t-aeriompróir an lóistín a sholáthraítear i gcomhréir le mír 2, pointe (a), a theorannú do 3 oíche ar a mhéad.

7. I gcás ina roghnaíonn paisinéir aisíocaíocht de bhun Airteagal 8(1), pointe (a), agus é nó í ag pointe tosaigh an imeachta, nó i gcás ina roghnaíonn paisinéir athródú ar dháta níos déanaí de bhun Airteagal 8(1), pointe (c), ní bheidh tuilleadh ceart ag an bpaisinéir i ndáil le cúnamh faoi mhíreanna 1 agus 2 maidir leis an eilt lena mbaineann.’;

(11) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 10:

‘Airteagal 10

Uasghrádú agus íosghrádú

1. Má chuireann an t-aeríompróir oibriúcháin paisinéir in aicme iompair níos airde ná an aicme dár ceannaíodh an ticéad, ní iarrfaidh sé aon íocaíocht fhorlíontach.
2. Má chuireann an t-aeríompróir oibriúcháin paisinéir in aicme iompair níos ísle ná an aicme dár ceannaíodh an ticéad, déanfaidh sé, gan aon iarraidh, laistigh de 14 lá féilire ón íosghrádú, trí bhíthin na modhanna dá bhforáiltear in Airteagal 7(6), cúiteamh a thabhairt don phaisinéir dar luach arb ionann é ar a laghad agus:
 - (a) 40 % de phraghas na heitilte i gcás eitiltí 3 500 ciliméadar nó níos lú; nó
 - (b) 75 % de phraghas na heitilte i gcás eitiltí os cionn 3 500 ciliméadar.
3. I gcás nach luaitear praghas na heitilte ar an ticéad, ríomhfar an cúiteamh dá dtagraítear i mír 2 bunaithe ar an gcomhréir ábhartha idir fad na heitilte nuair a chuirtear i gcomparáid leis an bhfad iomlán a chumhdaítear leis an gconradh aeríompair é, arna ríomh i gcomhréir le hAirteagal 7(3).

4. Ar phraghas na heitilte dá dtagraítear san Airteagal seo, ní áirítear cánacha ná muirir a luaitear ar an ticéad, ar choinníoll nach mbraitheann an ceanglas na cánacha agus na muirir sin a íoc ná méid na gcánacha agus na muirear sin ar an aicme iompair dár ceannaíodh an ticéad sin.
5. Ní bheidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le buntáistí a áirítear i dtáille níos airde san aicme chéanna iompair amhail suíocháin shonracha nó lónadóireacht.’;

(12) cuirtear an t-airteagal seo a leanas isteach:

‘Airteagal 10a

Pleananna teagmhasacha na n-aerfort

1. I gcás aerfort de chuid an Aontais ar mó an trácht bliantúil paisinéirí ann ná 5 mhilliún paisinéir, áiríteoidh comhlacht bainistithe an aerfoirt go gcomhordófar oibríochtaí chomhlacht bainistithe an aerfoirt agus na soláthraithe seirbhísí bunriachtanacha aerfoirt, go háirithe oibríochtaí na n-aeriompróirí, agus oibríochtaí sholáthróirí na seirbhísí ar an talamh, trí bhíthin plean cuí teagmhasach d’fhonn aghaidh a thabhairt ar chásanna ina bhféadfadh iliomad cealuithe, iliomad moilleanna ar eitiltí, nó an dá rud, tarlú, rud a d’fhágfadh go mbeadh fuireach ar líon suntasach paisinéirí ag an aerfort. Cuirfear an plean teagmhasach ar bun chun a áirithiú go dtabharfar faisnéis leordhóthanach do phaisinéirí a mbeidh fuireach orthu agus beidh socruithe ann ionas go n-íoslaghdófar an t-achar a bheidh siad ag feitheamh agus an míchompord a bheidh orthu.
2. Cuirfear san áireamh i bpleananna teagmhasacha na n-aerfort riachtanais ar leith agus riachtanais aonair na bpaisinéirí dá dtagraítear in Airteagal 11.

3. Cuirfear an plean teagmhasach ar bun go háirithe le rannpháirtíocht Choiste na nÚsáideoirí Aerfoirt dá dtagraítear i dTreoir 96/67/CE ón gComhairle*, le rannpháirtíocht sholáthraithe na seirbhísí ar an talamh, agus le rannpháirtíocht soláthraithe seirbhísí bunriachtanacha aerfoirt eile. Áireofar sa phlean teagmhasach freisin sonraí teagmhála an duine nó na ndaoine a atá ainmnithe ag na haeriompróirí atá rannpháirteach i gCoiste na nÚsáideoirí Aerfoirt d'fhonn ionadaíocht a dhéanamh orthu ar an toirt i gcás iliomad cealuithe, iliomad moilleanna ar eitiltí, nó an dá rud. Áiritheoidh an t-aeriompróir go mbeidh na hacmhainní is gá ag aon duine atá ainmnithe aige chun cuidiú le paisinéirí i gcomhréir leis na hoibleagáidí a eascraíonn as an Rialachán seo i gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt.
4. Cuirfidh comhlacht bainistithe an aerfoirt an plean teagmhasach in iúl do Choiste na nÚsáideoirí Aerfoirt dá dtagraítear i dTreoir 96/67/CE agus, arna iarraidh sin, don chomhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin a bhfuil sé de chúram air an Rialachán seo a fhorfheidhmiú faoi Airteagal 16(1) den Rialachán seo.
5. Féadfaidh Ballstát a chinneadh go bhfuil aerfort nach gcumhdaítear le mír 1, atá suite ar a chríoch, na hoibleagáidí a leagtar síos i míreanna 1 go 4 le comhlíonadh.
6. Ag aerfoirt de chuid an Aontais ina bhfuil trácht bliantúil paisinéirí atá faoi bhun na tairsí a leagtar síos i mír 1 nó nach gcumhdaítear le cinneadh ó Bhallstát faoi mhír 5, déanfaidh comhlacht bainistithe an aerfoirt gach iarracht réasúnta úsáideoirí aerfoirt a chomhordú agus socruithe a dhéanamh le húsáideoirí aerfoirt chun paisinéirí a bhfuil fuireach orthu a chur ar an eolas i gcás iliomad cealuithe, iliomad moilleanna ar eitiltí, nó an dá rud, rud a d'fhágfadh go mbeadh fuireach ar líon suntasach paisinéirí ag an aerfort.

* Treoir 96/67/CE ón gComhairle an 15 Deireadh Fómhair 1996 maidir le rochtain ar mhargadh na láimhseála ar an talamh in aerfoirt Chomhphobail (IO L 272, 25.10.1996, lch. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1996/67/oj>).’;

(13) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 11:

‘Airteagal 11

Paisinéirí a bhfuil riachtanais shonracha acu

1. Is i bhformáid inrochtana a sholáthrófar an fhaisnéis uile a sholáthraítear do phaisinéirí faoin Rialachán seo.
2. Beidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, naíonáin, leanaí neamhthionlactha agus mná torracha, ar choinníoll gur tugadh fógra don aeriompróir oibriúcháin faoina riachtanais shonracha cúnamh tráth a fógraíodh an cur isteach, ar a dhéanaí. Beidh feidhm aige freisin maidir le daoine a bhfuil cúnamh sonrach leighis de dhíth orthu ar choinníoll gur tugadh fógra don aeriompróir oibriúcháin faoina riachtanais shonracha cúnamh leighis tráth na seiceála isteach, ar a dhéanaí. Féadfaidh aeriompróirí oibriúcháin cruthúnas ar na riachtanais sin a éileamh.

Measfar go gcumhdaíonn an fógra sin gach turas faoi chonradh aeriompair.

3. Tráth na seiceála isteach, ar a dhéanaí, agus ag brath ar na suíocháin atá ar fáil, tabharfar an deis, saor in aisce, d’aon duine atá ag tionlacan na ndaoine dá dtagraítear i mír 2 nó atá ag tionlacan linbh, a bheith curtha i suíochán in aice leis an duine nó leanbh sin.

4. Ar dhul ar bord dóibh, tabharfaidh aeriompróirí oibriúcháin tosaíocht do na daoine dá dtagraítear i mír 2 agus d'aon duine nó d'aon mhadra cuidithe aitheanta atá á dtionlacan.
5. Agus an t-athródú agus an cúnamh á gcur i bhfeidhm acu i gcomhréir le hAirteagail 8 agus 9, tabharfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin aire ar leith do na daoine dá dtagraítear i mír 2 a mhéid a bhaineann lena riachtanais. Soláthróidh aeriompróirí an t-athródú agus an cúnamh sin do na daoine sin, lena n-áirítear d'aon duine nó d'aon mhadra cuidithe aitheanta atá á dtionlacan, a luaithe is féidir.
6. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 9(6) maidir le paisinéir dá dtagraítear i mír 2, ná maidir le haon duine nó mhadraí cuidithe aitheanta atá á dtionlacan.';

(14) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 12:

'Airteagal 12

Cearta breise

1. Ní dhéanfaidh an Rialachán seo difear do chearta paisinéirí a dheonaítear faoi ghníomhartha dlí eile, lena n-áirítear Treoir (AE) 2015/2302, mura bhforáiltear a mhalairt san Airteagal seo.

Asbhainfear an cúiteamh a dheonaítear faoi Airteagal 7 nó Airteagal 10(2) den Rialachán seo ó chúiteamh nó laghdú praghsanna a dheonaítear faoi ghníomhartha dlí eile amhail Treoir (AE) 2015/2302, má chosnaíonn na cearta dá ndéonaítear an cúiteamh nó laghdú praghsanna an leas céanna nó má tá an cuspóir céanna acu. Ar an gcaoi chéanna, asbhainfear an cúiteamh nó laghdú praghsanna a dheonaítear faoi ghníomhartha dlí eile amhail Treoir (AE) 2015/2302 ó chúiteamh a dheonaítear faoi Airteagal 7 nó Airteagal 10(2) den Rialachán seo, má chosnaíonn na cearta dá ndéonaítear an cúiteamh nó laghdú praghsanna an leas céanna nó má tá an cuspóir céanna acu.

D'ainneoin an chirt atá ag eagraí taistil láneagraithe sásamh nó aisíocaíochtaí a lorg i gcomhréir le hAirteagal 22 de Threoir (AE) 2015/2302, gan dochar d'Airteagal 13 den Rialachán seo, agus de mhaolú ar Airteagal 8(1), pointe (a), más cuid de chonradh taistil láneagraithe mar a shainmhínítear in Airteagal 3, pointe (3), de Threoir (AE) 2015/2302 í an eitilt, ní bheidh aon cheart chun aisíocaíochta faoin Rialachán seo ag paisinéirí a mhéid a eascraíonn ceart comhfhreagrach as Treoir (AE) 2015/2302.

2. Gan dochar do phrionsabail agus rialacha ábhartha an dlí náisiúnta, lena n-áirítear cásdlí, ní bheidh feidhm ag mír 1 maidir le daoine deonacha faoi na coinníollacha a leagtar amach faoi Airteagal 4(2).
3. I gcás inar íocadh cúiteamh nó aisíocaíocht cheana féin leis an bpaisinéir faoi reachtaíocht tríú tír, asbhainfear méid an chúitimh nó na haisíocaíochta sin ó mhéid an chúitimh nó na haisíocaíochta a dheonaítear faoin Rialachán seo.’;

(15) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 13:

‘Airteagal 13

Ceart chun sásaimh

I gcásanna ina n-íocann aeriompróir oibriúcháin cúiteamh nó ina gcomhlíonann sé na hoibleagáidí eile atá air faoin Rialachán seo, ní fhéadfar a léirmhíniú go gcuireann aon fhoráil sa Rialachán seo nó aon fhoráil sa dlí náisiúnta bac ar cheart an aeriompróra oibriúcháin cúiteamh a lorg ó dhuine ar bith, lena n-áirítear tríú páirtithe, i gcomhréir le dlí an Aontais nó leis an dlí náisiúnta is infheidhme.’;

(16) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 14:

‘Airteagal 14

Oibleagáidí maidir le paisinéirí a chur ar an eolas

1. Áireoidh an t-aeriompróir oibriúcháin ar a shuíomh gréasáin agus ar a aip mhóibíleach fógra faisnéise ina sonraítear na cearta faoin Rialachán seo, lena n-áirítear an próiseas chun gearáin a láimhseáil.
2. Agus ticéid le haghaidh eitilte nó nasceitiltí á dtairiscint acu agus sula gceannófar iad, cuirfidh aeriompróirí agus idirghabhálaithe an paisinéir ar an eolas faoin méid seo a leanas:
 - (a) an cineál ticéid nó ticéad atá á dtairiscint, go háirithe cé acu an bhfuil an ticéad nó na ticéid cumhdaithe ag conradh aeriompair aonair nó ag meascán de chonarthaí aeriompair ar leithligh;
 - (b) cearta agus oibleagáidí an phaisinéara, an aeriompróra oibriúcháin agus an idirghabhálaí faoin Rialachán seo, mar a ghabhann leis an gconradh aeriompair, lena n-áirítear faisnéis faoin bpróiseas aisíocaíochta;
 - (c) an sprioc-am agus an nós imeachta faoinar féidir le paisinéir athrú ar ainm a iarraidh mar a shonraítear in Airteagal 4(6), gan aon mhuirear breise; agus
 - (d) téarmaí agus coinníollacha an chonartha aeriompair.

Chun an ceanglas faisnéise a leagtar amach i bpointe (b) den chéad fhomhír a chomhlíonadh, féadfaidh an t-aeriompróir agus an t-idirghabhálaí úsáid a bhaint as achoimre ar fhorálacha an Rialacháin seo arna hullmhú agus arna cur ar fáil don phobal ag an gCoimisiún i dteangacha oifigiúla uile an Aontais.

3. Déanfaidh idirghabhálaí nó aeriompróir a dhíolann ticéid a chumhdaítear le meascán de chonarthaí aeriompair an paisinéir a chur ar an eolas, sula gceannófar iad, go bhfuil na ticéid cumhdaithe ag conarthaí aeriompair ar leithligh agus nach bhfuil feidhm ag na cearta faoi Airteagail 7, 8 agus 9 a bhaineann le cúiteamh, aisíocaíocht, athróid nó cúnamh i gcás eitiltí a chailltear ina dhiaidh sin faoin gconradh aeriompair ar leithligh. Soláthrófar an fhaisnéis sin ar bhealach soiléir agus na ticéid á ndíol.

Soláthróidh aeriompróirí agus idirghabhálaithe an fhaisnéis de bhun na míre seo i dteanga an chonartha aeriompair agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta ar mheán marthanach.

4. Áiríteoidh comhlacht bainistithe an aerfoirt go gcuirfear an téacs seo a leanas ar taispeáint ar bhealach soiléir ag na deasca seiceáil isteach (lena n-áirítear ag meaisíní seiceáil isteach féinseirbhíse) agus ag an ngeata bordála: ‘Má dhiúltaítear cead bordála duit nó má chuirtear d’eitilt ar ceal nó má chuirtear moill 2 uair an chloig ar a laghad uirthi, iarr ag an gcuntar seiceáil isteach nó ag an ngeata bordála an fógra faisnéise ina luaitear do chearta, go háirithe maidir le cúiteamh nó athróid, cúnamh agus cúiteamh féideartha’. Cuirfear an téacs sin ar taispeáint ar a laghad i dteanga nó teangacha shuíomh an aerfoirt agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta. Chuige sin, comhoibreoidh comhlachtaí bainistithe aerfoirt le haeriompróirí oibriúcháin.’;

(17) cuirtear an t-airteagal seo a leanas isteach:

‘Airteagal 15a

Gearán a dhéanamh leis an aeriompróir nó leis an idirghabhálaí

1. Déanfaidh gach aeriompróir agus gach idirghabhálaí sásra láimhseála gearán a chur ar bun i gcás na gceart agus na n-oibleagáidí a chumhdaítear leis an Rialachán seo ina réimsí freagrachta faoi seach. Cuirfidh siad a sonraí teagmhála ar fáil i dteanga an chonartha aeriompair agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta. Beidh fáil ag an bpobal ar mhionsonraí an phróisis láimhseála gearán, lena n-áirítear i bhformáid inrochtana do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe. Cuirfidh siad paisinéirí ar an eolas freisin ar bhealach soiléir faoi shonraí teagmhála an chomhlachta nó na gcomhlachtaí a d’ainmnigh na Ballstáit de bhun Airteagal 16 agus faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt faoi Airteagal 16a agus, i gcás inarb ábhartha, faoina bhfreagrachtaí faoi seach. Beidh an fhaisnéis sin ar fáil i dteanga oifigiúil nó i dteangacha oifigiúla na mBallstát ina bhfuil an t-aeriompróir agus an t-idirghabhálaí ag oibriú.

2. Nuair a thíolacann paisinéirí gearán trí úsáid a bhaint as an sásra dá dtagraítear i mír 1, tíolacfar an gearán sin laistigh de 6 mhí ón dáta ar cuireadh isteach ar an eitilt lena mbaineann. Laistigh de 30 lá féilire ón ngearán a thíolacadh, soláthróidh an t-aeriompróir nó an t-idirghabhálaí ar cuireadh an gearán chuige freagra réasúnaithe nó, i gcásanna eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, cuirfidh sé in iúl don phaisinéir go bhfaigheadh an paisinéir freagra deiridh laistigh de thréimhse níos lú ná 2 mhí ón dáta a tíolacadh an gearán. Beidh sa fhreagra freisin, i gcás nárbh fhéidir an díospóid a réiteach, sonraí teagmhála ábhartha an chomhlachta nó na gcomhlachtaí a ainmníodh faoi Airteagal 16 nó sonraí teagmhála an chomhlachta nó na gcomhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt faoi Airteagal 16a, lena n-áirítear seoladh poist, suíomh gréasáin agus seoladh ríomhphoist comhlachta den sórt sin nó comhlachtaí den sórt sin.
3. Ní dochar na gearáin a thíolacann paisinéirí trí úsáid a bhaint as an sásra dá dtagraítear i mír 1 dá gceart díospóidí a thíolacadh le haghaidh réiteach lasmuigh den chúirt i gcomhréir le hAirteagal 16a nó sásamh a lorg trí imeachtaí cúirte, faoi réir tréimhsí teorann i gcomhréir leis an dlí náisiúnta.’;

(18) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 16:

‘Airteagal 16

Forfheidhmiú

1. Ainmneoidh gach Ballstát comhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin nó comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin a bheidh freagrach as forfheidhmiú an Rialacháin seo a mhéid a bhaineann le turais chuig aerfoirt atá suite ar a chríoch agus a imíonn uathu. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí atá ainmnithe acu i gcomhréir leis an mír seo.

2. Déanfaidh an comhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin faireachán géar ar chomhlíonadh fhorálacha an Rialacháin seo agus déanfaidh sé na bearta is gá lena áirithiú go n-urramófar cearta na bpaisinéirí.
3. Féadfaidh paisinéirí sáruithe líomhnaithe ar an Rialachán seo a thuairisciú don chomhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin. Féadfaidh an comhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin imscrúdú a dhéanamh ar na sáruithe líomhnaithe arna dtuairisciú agus cinneadh a dhéanamh maidir le gníomhaíochtaí forfheidhmiúcháin bunaithe ar an bhfaisnéis atá sna tuairiscí sin.
4. Beidh na smachtbhannaí a leagann na Ballstáit síos i leith sáruithe ar an Rialachán seo éifeachtach, comhréireach agus athchomhairleach. Go háirithe, beidh na smachtbhannaí sin leordhóthanach le dreasacht airgeadais a thabhairt d'iompróirí agus d'idirghabhálaithe an Rialachán seo a chomhlíonadh ar bhonn comhsheasmhach.
5. Faoin ... [6 bliana ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo] agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, foilseoidh na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin, ar a suíomh gréasáin, tuarascáil faoina ngníomhaíochtaí, faoin ngníomhaíocht forfheidhmiúcháin agus faoin toradh a bhí uirthi, lena n-áirítear maidir leis na smachtbhannaí a cuireadh i bhfeidhm. Cuirfear na tuarascálacha sin faoi bhráid an Choimisiúin freisin.
6. Cuirfidh aeriompróirí oibriúcháin agus idirghabhálaithe in iúl do na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin sonraí teagmhála an duine nó na ndaoine nó an chomhlachta a ainmníodh chun gníomhú agus chun doiciméid arna n-eisiúint ag an gcomhlacht náisiúnta forfheidhmiúcháin nó ag na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin a fháil thar a gceann ar bhonn buan, sa Bhallstát ina bhfuil siad ag oibriú, le haghaidh ábhair a chumhdaítear leis an Rialachán seo. Féadfaidh na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmiúcháin an fhaisnéis sin a roinnt le chéile chun an Rialachán seo a fhorfheidhmiú.';

(19) cuirtear an t-airteagal seo a leanas isteach:

‘Airteagal 16a

Díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt

Áiritheoidh na Ballstáit gur féidir le haerphaisinéirí díospóidí aonair maidir le gearáin nó iarrataí faoin Rialachán seo a chur faoi bhráid an chomhlachta nó na gcomhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí atá freagrach as díospóidí a láimhseáil faoin Airteagal seo. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan an tAirteagal seo a chur i bhfeidhm ach maidir le díospóidí idir aeriompróirí nó idirghabhálaithe, ar thaobh amháin, agus tomhaltóirí, ar an taobh eile.’;

(20) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 17:

‘Airteagal 17

Athbhreithniú agus tuairisciú

1. Faoin ... [5 bliana, ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo] agus gach 3 bliana ina dhiaidh sin, tuairisceoidh an Coimisiún do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir le liosta na n-imthosca urghnácha a leagtar amach san Iarscríbhinn, i bhfianaise na dteagmhas a dhéanann difear d’oibriú tráthúil éifeachtach eitiltí a tharla le linn an 2 bhliain roimh gach tuarascáil.

Beidh togra reachtach ag gabháil leis an tuarascáil nuair is gá.

2. Faoin ... [5 bliana ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo] agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, tuairisceoidh an Coimisiún do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir le hoibriú, forfheidhmiú agus torthaí an Rialacháin seo. Áireoidh an Coimisiún sa tuarascáil sin faisnéis faoi chosaint fheabhsaithe a thugtar d'aerphaisinéirí ar eitiltí arna n-oibriú ag aeriompróirí tríú tír chuig tríú tíortha agus uathu.

Áireofar sa tuarascáil sin freisin athbhreithniú ar na méideanna a leagtar amach in Airteagal 7(1) agus ar na céatadáin a leagtar amach in Airteagal 10(2), agus aird á tabhairt, *inter alia*, ar éabhlóid na dtáillí aeir, an ráta boilscithe agus an staidreamh maidir le cead bordála a diúltaíodh, cealuithe, moilleanna agus nasceitiltí a cailleadh atá inchurtha i leith aeriompróirí, chomh maith le staidreamh maidir le híosghrádú, le linn na 5 bliana roimhe sin.

Sa tuarascáil atá le tiolacadh faoin ... [5 bliana ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo] de bhun na chéad fhomhíre, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an méid seo a leanas freisin:

- (a) a riachtanaí agus a indéanta atá sé athbhreithniú a dhéanamh ar raon feidhme an Rialacháin seo d'fhonn cosaint paisinéirí agus an cothrom iomaíochta idir aeriompróirí an Aontais agus aeriompróirí tríú tír, agus gnéithe nascachta, a fheabhsú tuilleadh. Go háirithe, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar na rioscaí a bhaineann le coinbhleacht dlínsí agus ar na deacrachtaí a bhaineann le forfheidhmiú agus molfaidh sé bealaí chun na rioscaí sin a mhaolú agus chun aghaidh a thabhairt ar na deacrachtaí sin;

- (b) a riachtanaí atá sé na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(2) a choigeartú ar bhonn staidreamh maidir le héabhlóid na moilleanna agus na gcealuithe le linn na 5 bliana roimh an measúnú ón gCoimisiún agus gach bliain ón ... [2 bhliain ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithigh seo];
- (c) a indéanta atá sé tuilleadh uathoibrithe a dhéanamh ar iarrataí ar chúiteamh i leith moilleanna nó ar íocaíochtaí cúitimh ina leith sin.

Beidh tograí reachtacha ag gabháil leis an tuarascáil i gcás inar gá.’;

- (21) déantar an téacs a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán seo a chur ag gabháil le Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 mar an Iarscríbhinn.

Airteagal 2

Leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 mar a leanas:

- (1) in Airteagal 2, leasaítear mír 1 mar a leanas:

- (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b):

‘(b) ciallaíonn ‘aeriompróir de chuid an Aontais’ aeriompróir a bhfuil ceadúnas bailí oibriúcháin aige a dheonaigh Ballstát i gcomhréir le forálacha Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle*;

* Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meán Fómhair 2008 maidir le rialacha comhchoiteanna le haghaidh oibriú aersheirbhísí sa Chomhphobal (IO L 293, 31.10.2008,, lch. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

(b) cuirtear na pointí seo a leanas leis:

- ‘(h) ciallaíonn ‘trealamh soghluaisteachta’ aon trealamh atá beartaithe chun cúnamh a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas nó do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, de réir bhrí Airteagal 2, pointe (a), de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle*, maidir lena soghluaisteacht;
- (i) ciallaíonn ‘madra cuidithe aitheanta’ madra atá oilte go sonrach chun neamhspleáchas agus féinchinntiúchán daoine faoi mhíchumas a mhéadú agus a aithnítear go hoifigiúil i gcomhréir leis na rialacha náisiúnta is infheidhme, i gcás inarb ann do rialacha den sórt sin;
- (j) ciallaíonn ‘formáid inrochtana’ formáid lena dtugtar rochtain ar aon fhaisnéis ábhartha do dhuine faoi mhíchumas agus do dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe, lena n-áirítear trí rochtain a thabhairt don duine sin ar bhealach atá chomh furasta agus compordach leis an rochtain a thugtar do dhuine gan mhallachar ná míchumas, agus a chomhlíonann na ceanglais inrochtaineachta a shainítear i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme, go háirithe Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle**;
- (k) ciallaíonn ‘idirghabhálaí’ aon duine nádúrtha nó dlítheanach, seachas iompróir, atá ag gníomhú, chun críoch a bhaineann lena thrádáil, lena ghnó nó lena ghairm, thar ceann iompróra nó paisinéara chun conradh iompair a thabhairt i gcrích;

- (l) ciallaíonn ‘earra pearsanta’ píosa bagáiste nár seiceáladh isteach, ar gné riachtanach é d’iompar paisinéirí, a chomhlíonann ceanglais slándála agus sábháilteachta, agus ag a bhfuil uastoisí 40x30x15 cm nó ar an gcoinníoll go dtéann sé faoin suíochán os comhair an tsuíocháin ina bhfuil an paisinéir ina shuí nó ina suí;
- (m) ciallaíonn ‘bagáiste láimhe’ píosa bagáiste nár seiceáladh isteach agus nach earra pearsanta é agus a chomhlíonann ceanglais slándála agus sábháilteachta.

* Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2006 maidir leis na cearta atá ag daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus iad ag taisteal d’aer (IO L 204, 26.7.2006, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1107/oj>).

** Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 i ndáil leis na ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí (IO L 151, 7.6.2019, lch. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).’;

- (2) in Airteagal 3, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘Beidh dliteanas aeriompróra de chuid an Aontais i leith paisinéirí agus a gcuid bagáiste faoi rialú ag forálacha uile Choinbhinsiún Montréal a bhaineann leis an dliteanas sin.

Áirítear leis sin dliteanas aeriompróra de chuid an Aontais maidir le moill ar phaisinéirí nó ar an mbagáiste.’;

- (3) in Airteagal 3, scriostar mír 2;

- (4) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3a:

‘Airteagal 3a

An tsuim fhorlíontach a fhéadfaidh aeriompróir de chuid an Aontais a éileamh, i gcomhréir le hAirteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, agus gan dochar d’Airteagal 6a, nuair a dhéanann paisinéir dearbhú speisialta leasa i seachadadh a chuid bagáiste nó a cuid bagáiste ag an gceann scríbe, beidh an tsuim sin bunaithe ar tharaif a léiríonn na costais bhreise iompair agus árachais maidir leis an mbagáiste a bhfuil a luach os cionn na teorann dliteanais. Cuirfear an taraif ar fáil do phaisinéirí arna iarraidh sin dóibh.’;

- (5) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 5:

‘Airteagal 5

1. I gcás bás paisinéirí nó i gcás ina ngortaítear iad, íocfaidh an t-aeriompróir de chuid an Aontais, gan mhoill, agus i gcás ar bith tráth nach déanaí ná 15 lá tar éis chéannacht an duine nádúrtha atá i dteideal cúitimh a bheith suite, na réamhíocaíochtaí sin a d’fhéadfadh a bheith ag teastáil chun freastal ar riachtanais eacnamaíocha láithreacha ar bhonn atá comhréireach leis an gcruatan a fulaingíodh.
2. Gan dochar do mhír 1, ní bheidh réamhíocaíocht i gcás bás paisinéirí níos lú ná 16 %, in aghaidh an phaisinéara, den teorainn dliteanais a leagtar síos faoi Airteagal 21(1) de Choinbhinsiún Montréal agus ag an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal.’

3. Ní hionann réamhíocaíocht agus dliteanas a aithint agus féadfar í a fhritháireamh in aghaidh aon suimeanna a íocfar ina dhiaidh sin ar bhonn dliteanas aeriompróra de chuid an Aontais, ach ní bheidh sí in-aischurtha, ach amháin sna cásanna a fhorordaítear in Airteagal 20 de Choinbhinsiún Montréal nó i gcás nárbh é nó í an duine a fuair an réamhíocaíocht an duine a bhí i dteideal cúitimh.’;

(6) leasaítear Airteagal 6 mar a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘1. Áiritheoidh na haeriompróirí uile, agus iompar d’aer san Aontas á dhíol acu, go ndéanfar achoimre ar na príomhfhorálacha lena rialaítear dliteanas i leith paisinéirí agus a gcuid bagáiste, lena n-áirítear sprioc-amanna chun caingean le haghaidh cúitimh a chomhdú agus an fhéidearthacht dearbhú speisialta a dhéanamh maidir le bagáiste, a chur ar fáil do phaisinéirí ag gach díolphointe, lena n-áirítear díol ar an teileafón agus tríd an idirlíon. Chun an ceanglas faisnéise sin a chomhlíonadh, úsáidfídh aeriompróirí de chuid an Aontais an fógra atá san Iarscríbhinn. Ní féidir achoimre ná fógra den sórt sin a úsáid mar bhonn d’éileamh ar chúiteamh, ná chun forálacha an Rialacháin seo nó Choinbhinsiún Montréal a léirmhíniú.’;

(b) i mír 2, cuirtear an fhleasc seo a leanas léi:

‘— an ceart dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, saor in aisce, maidir le luach a dtrealaimh soghluaisteachta i gcás inar duine faoi mhíchumas nó duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe é nó í an paisinéir.’;

(c) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:

‘3. I gcás an iompair uile a dhéanann aeriompróirí de chuid an Aontais, is iad na teorainneacha a bhunaítear leis an Rialachán seo na teorainneacha a léirítear i gcomhréir leis na ceanglais faisnéise i míreanna 1 agus 2, ach amháin má chuireann aeriompróir de chuid an Aontais teorainneacha níos airde i bhfeidhm trí ghealltanais deonach ar a thionscnamh féin. I gcás an iompair uile a dhéanann aeriompróirí tríú tír, ní bheidh feidhm ag míreanna 1 agus 2 ach amháin maidir le hiompar chuig an Aontas, ón Aontas nó laistigh den Aontas.’;

(d) cuirtear na míreanna seo a leanas leis:

- ‘4. Cuirfidh gach aeriompróir foirm ar fáil, ar a bhfeidhmchláir mhóibíleacha agus ar a suíomhanna gréasáin, a chuireann ar chumas an phaisinéara gearán ar líne nó gearán cruachóipe a chomhdú láithreach faoi bhagáiste a ndearnadh damáiste dó, ar cuireadh moill air nó a cailleadh. Measfaidh an t-aeriompróir gurb é dáta tíolactha na foirme sin dáta comhdaithe an ghearáin de bhun Airteagal 31(2) agus 31(3) de Choinbhinsiún Montréal, fiú má iarrann an t-aeriompróir tuilleadh faisnéise ar dháta níos déanaí. Ní dhéanfaidh an mhír seo difear do cheart an phaisinéara gearán a thíolacadh ar mhodhanna eile laistigh de na sprioc-amanna a leagtar síos le Coinbhinsiún Montréal.
5. An fhaisnéis uile a sholáthraítear de bhun an Airteagail seo, agus foirmeacha gearáin, beidh siad i bhformáid inrochtana agus cuirfear ar fáil iad freisin do dhaoine nach n-úsáideann uirlisí digiteacha.
6. Beidh feidhm ag na hoibleagáidí faisnéise uile de bhun an Airteagail seo freisin maidir le hidirghabhálaithe, agus iompar d’aer chuig an Aontas, ón Aontas nó laistigh den Aontas á dhíol acu.’;

(7) cuirtear na hairteagail seo a leanas isteach:

‘Airteagal 6a

1. Aon uair a bheidh trealamh soghluaisteachta a seiceáladh isteach nó madra cuidithe aitheanta á iompar ag aeriompróir de chuid an Aontais, áiritheoidh sé go dtabharfar an rogha do gach duine faoi mhíchumas nó gach duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe dearbhú speisialta leasa sa seachadadh ag ceann scríbe a dhéanamh, i bhformáid inrochtana, de bhun Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, tráth na háirithinte, ag an am céanna leis an bhfógra de bhun Airteagal 6 de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 agus, ar a dhéanaí, nuair a thugtar an trealamh don aeriompróir agus, i gcás madra cuidithe aitheanta, tráth bordála. Sa chás sin, ní ghearrfaidh an t-aeriompróir de chuid an Aontais táille bhreise ar na paisinéirí lena mbaineann. I gcás ina scriostar trealamh, ina gcailltear é, ina ndéantar damáiste dó nó ina gcuirtear moill air, nó i gcás bás madra cuidithe aitheanta nó i gcás ina ngortaítear é, féadfaidh an t-aeriompróir de chuid an Aontais a cheangal ar an duine faoi mhíchumas nó ar an duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe cruthúnas a sholáthar ar an gcostas a bhaineann le hathsholáthar an trealamh soghluaisteachta nó an mhadra cuidithe aitheanta, lena n-áirítear an costas a bhaineann le hathsholáthar sealadach, chun tacú leis an méid a dhearbhaítear sa dearbhú speisialta leasa.

Agus iompar d’aer á dhíol thar ceann aeriompróra de chuid an Aontais, tabharfaidh na hidirghabhálaithe rogha do na paisinéirí lena mbaineann dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, i bhformáid inrochtana, de bhun Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, tráth na háirithinte, ag an am céanna leis an bhfógra de bhun Airteagal 6 de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006. Tabharfar an dearbhú speisialta leasa sin faoi na coinníollacha céanna a leagtar amach sa chéad fhomhír. Tarchuirfidh an t-idirghabhálaí an dearbhú chuig an aeriompróir de chuid an Aontais a luaithe is féidir.

2. I gcás scriosadh, cailliúint, damáiste nó moill i dtaca le hiompar trealamh soghluaisteachta a seiceáladh isteach nó i gcás bás madra cuidithe e aitheanta nó i gcás ina ngortaítear madra cuidithe aitheanta, beidh an t-aeriompróir de chuid an Aontais faoi dhliteanas suim a íoc nach mó í ná an tsuim a dhearbhaigh an paisinéir; ach amháin má chruthaíonn sé go bhfuil an tsuim a éilítear níos mó ná leas iarbhír an duine sa seachadadh ag ceann scríbe.
3. I gcás ina bhfuil feidhm ag mír 2, agus gan dochar d'Airteagail 7 agus 8 agus d'Iarscríbhinn I, an ceathrú fomhír, de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, déanfaidh aeriompróirí an Aontais gach iarracht réasúnta go pras chun athsholáthairtí sealadacha a bhfuil gá leo láithreach a sholáthar le haghaidh trealamh soghluaisteachta a seiceáladh isteach agus réitigh shealadacha a sholáthar a mhéid a bhaineann le hathsholáthar madraí cuidithe aitheanta. Ceadófar don duine faoi mhíchumas nó don duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe an t-athsholáthar sealadach sin a choimeád saor in aisce go dtí go n-íocfar an cúiteamh dá dtagraítear i mír 2 nó go dtí go mbeidh na daoine dlítheanacha nó nádúrtha cúitithe ag aeriompróirí an Aontais as na costais a bhaineann le trealamh soghluaisteachta nó madra cuidithe aitheanta a athsholáthar go sealadach.
4. Ní hionann mír 3 a chomhlíonadh agus dliteanas an aeriompróra de chuid an Aontais a aithint.

Airteagal 6b

1. Gan dochar do Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008, cuirfidh gach aeriompróir agus idirghabhálaí, agus iompar d'aer chuig an Aontas, ón Aontas nó laistigh den Aontas á dhíol acu, an méid seo a leanas in iúl go soiléir, i bhformáid inrochtana, tráth na háirithinte, agus ar a bhfeidhmchláir mhóibíleacha agus ar a suíomh gréasáin, agus, thairis sin, i gcás aeriompróirí, cuirfidh siad an méid seo a leanas ar fáil freisin, arna iarraidh sin ag an aerfort (lena n-áirítear ag meaisíní seiceáil isteach féinseirbhíse):
 - an lamháltas uasta bagáiste i dtéarmaí toise agus meáchain a cheadaítear do phaisinéirí a iompar sa chábán agus i mbolg an aerárthaigh, a chomhfhreagraíonn don táille don aicme iompair le haghaidh gach ceann de na heitiltí a áirítear in áirithint paisinéara;
 - aon srianta ar líon na n-earraí a mbeadh feidhm leo laistigh de lamháltas uasta bagáiste áirithe;
 - na coinníollacha faoina n-iompraítear earraí leochaileacha nó luachmhara, amhail uirlisí ceoil, trealamh spóirt, naíchóistí agus naíshuíocháin, i gcábán na bpaisinéirí nó i mbolg lasta an aerárthaigh;
 - gan dochar do mhír 2, muirir bhreise a d'fhéadfaí a ghearradh ar bhagáiste a seiceáladh isteach agus nár seiceáladh isteach a iompar, lena n-áirítear uirlisí ceoil dá dtagraítear in Airteagal 6c,
 - na cúiseanna sonracha a d'fhéadfadh bac a chur ar bhagáiste nár seiceáladh isteach a iompar sa chábán de bhun mhír 3.

2. Gan dochar do Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, ceadóidh aeriompróirí do phaisinéirí earra pearsanta a iompar sa chábán gan aon chostas breise.
3. I gcás ina gcuirtear bac ar earra pearsanta dá dtagraítear i mír 2 nó bagáiste láimhe a iompar sa chábán ar chúiseanna sonracha, amhail cúiseanna sábháilteachta, cúiseanna toillte nó athrú ar an gcineál aerárthaigh ó rinneadh an áirithint, féadfaidh an t-aeriompróir an bagáiste sin nár seiceáladh isteach a iompar i mbolg an aerárthaigh, ach gan aon chostas breise a ghearradh ar an bpaisinéir.
4. Beidh feidhm ag míreanna 2 agus 3 maidir le gach aeriompróir a imíonn ó aerfort atá suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi agus maidir le gach aeriompróir de chuid an Aontais a thagann isteach i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi.
5. Ní dhéanann an tAirteagal seo difear do na srianta ar bhagáiste nár seiceáladh isteach arna mbunú le rialacha de chuid an Aontais amhail iad siúd a leagtar síos i Rialachán (CE) 300/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle* agus Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2015/1998 ón gCoimisiún** agus le rialacha slándála agus sábháilteachta idirnáisiúnta.

Airteagal 6c

1. Tabharfaidh aeriompróir de chuid an Aontais cead do phaisinéir uirlis ceoil a iompar i gcábán na bpaisinéirí in aerárthach, faoi réir na rialacha slándála agus sábháilteachta is infheidhme agus faoi réir shonraíochtaí teicniúla agus shrianta teicniúla an aerárthaigh lena mbaineann. Glacfar le huirlisí ceoil lena n-iompar i gcábán aerárthaigh ar choinníoll gur féidir na huirlisí sin a stuáil go sábháilte in urrann oiriúnach bagáiste laistigh den chábán nó faoi shuíochán iomchuí paisinéara. Féadfaidh aeriompróir a chinneadh gur cuid den lamháltas bagáiste nár seiceáladh isteach a cheadaítear do phaisinéir í uirlis ceoil agus nach mbeidh uirlis ceoil á hiompar sa bhreis ar an lamháltas sin.
2. Faoi réir na rialacha slándála agus sábháilteachta is infheidhme, i gcás ina bhfuil uirlis ceoil rómhór lena stuáil go sábháilte in urrann oiriúnach bagáiste sa chábán nó faoi shuíochán iomchuí paisinéara, féadfaidh aeriompróir a iarraidh go n-íocfar táille eile i gcás ina ndéantar uirlisí ceoil den sórt sin a iompar mar bhagáiste nár seiceáladh isteach ar shuíochán eile. Ina theannta sin, féadfar a chur de cheangal ar phaisinéirí suíocháin chóngaracha a roghnú agus a cheannach don phaisinéir agus don uirlis cheoil araon, suíochán fuinneoige don uirlis cheoil a bheidh i gceann amháin acu i gcónaí. Iomprófar uirlisí ceoil i gcuid de bholg lasta an aerárthaigh atá téite, i gcás ina bhfuil a leithéid ar fáil agus má iarrtar é, faoi réir na rialacha sábháilteachta is infheidhme agus faoi réir shrianta spáis agus shonraíochtaí teicniúla an aerárthaigh lena mbaineann.

-
- * Rialachán (CE) Uimh. 300/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Márta 2008 maidir le rialacha comhchoiteanna i réimse na slándála eitlíochta sibhialta agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 2320/2002 (IO L 97, 9.4.2008, lch. 72), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/300/oj>).
- ** Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2015/1998 ón gCoimisiún an 5 Samhain 2015 lena leagtar síos bearta mionsonraithe le haghaidh chur chun feidhme na mbunchaighdeán comhchoiteann maidir le slándáil eitlíochta (IO L 299, 14.11.2015, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2015/1998/oj).’;

(8) cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 7:

‘Airteagal 7

Faoin ... [5 bliana ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo], cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle maidir le hoibriú agus torthaí an Rialacháin seo.’;

(9) cuirtear an téacs a leagtar amach in Iarscríbhinn II a ghabhann leis an Rialachán seo in ionad na hIarscríbhinne a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97.

Airteagal 3

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh feidhm aige ón ... [2 bhliain ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin leasaithe seo].

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh i/in/sa ...,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán

IARSCRÍBHINN I

‘IARSCRÍBHINN

Liostaí neamh-uileghabhálacha d’imthosca a mheastar gur imthosca urghnácha iad
agus d’imthosca a mheastar nach imthosca urghnácha iad
chun críocha an Rialacháin seo

1. Measfar gur imthosca urghnácha iad na himthosca seo a leanas:
 - (a) imthosca nach bhfuil baint acu le hoibriú an aerárthaigh, amhail:
 - (i) tubaistí nádúrtha nó comhshaoil nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
 - (ii) cúinsí meitéareolaíocha agus damáiste don aerárthach atá nasctha le teagmhais mheitéareolaíocha nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte (amhail buillí tintrí, clocha sneachta, stoirmeacha toirní, suaiteacht thromchúiseach nó gaoth láidir);
 - (iii) cogadh nó éirí amach nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
 - (iv) bagairtí trasteorann ar an tsláinte a thagann faoi raon feidhme Airteagal 2(1) nó (4) de Rialachán (AE) 2022/2371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹ agus nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte; agus

¹ Rialachán (AE) 2022/2371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Samhain 2022 maidir le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte, agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1082/2013/AE (IO L 314, 6.12.2022, lch. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).

- (v) imbhuailtí idir an t-aerárthach agus éan nó rud eachtrach eile nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
- (b) teagmhais a bhaineann le paisinéir, lena n-áirítear:
 - (i) teagmhais a bhaineann le paisinéirí ainrianta de réir bhrí Phrótacal Montréal 2014 nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte nó a chuireann moill ar imeacht na heitilte;
 - (ii) rioscaí sláinte nó éigeandálaí leighis (amhail breoiteacht thromchúiseach) a thugtar faoi deara go gairid roimh imeacht na heitilte, nó lena n-éilítear go stophtar an eitilt nó go n-imítear ó ruthag na heitilte;
- (c) imthosca eile, amhail:
 - (i) rioscaí slándála, damáiste de bharr gníomhartha sabaitéireachta nó sceimhlitheoireachta, nó gníomhartha neamhdhleathacha, nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
 - (ii) fabht ceilte monaraíochta nó deartha a nochtann an monaróir nó údarás inniúil agus nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
 - (iii) srianta a bhaineann le bainistiú aerthrachta nó le toilleadh aerfort, nó dúnadh aerspáis;
 - (iv) dúnadh neamhsceidealaithe aerfoirt, bíodh sé páirteach nó iomlán, lena n-áirítear cliseadh ginearálta ar chórais aerfoirt, gearradh cumhachta agus cliseadh cumarsáide leictreonaí, nó an plean teagmhasach a bheith gníomhachtaithe ag comhlacht bainistithe an aerfoirt;

- (v) stailceanna i soláthraithe seirbhísí bunriachtanacha amhail comhlacht bainistithe an aerfoirt, Soláthraithe Seirbhísí Aerloingseoireachta, soláthraithe seirbhísí ar an talamh, nó san aeriompróir oibriúcháin i gcás ina bhfuil na stailceanna nasctha le héilimh lasmuigh de shainchúram an iompróra oibriúcháin;
- (vi) ball foirne atá riachtanach d'oibriú na heitilte a bheith as láthair gan choinne, de dheasca breoiteachta nó báis, nuair a tharlaíonn sé sin lasmuigh de bhunáiteanna baile an aeriompróra oibriúcháin nó mar gheall ar phaindéim;
- (vii) damáiste don aerárthach, agus an t-aerárthach ar an talamh, arna dhéanamh ag tríú páirtithe nach bhfuil an t-aeriompróir freagrach astu agus nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
- (viii) damáiste do bhonn rotha aerárthaigh arb é rud eachtrach is cúis leis nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
- (ix) rúidbhealach aerfoirt a bheith éillithe ar bhealach nach bhfuil comhoiriúnach le hoibriú sábháilte na heitilte;
- (x) easnaimh sábháilteachta eitilte gan choinne ar threalamh aerárthaigh a fhágann nach bhfuil siad de chaighdeán oibriúcháin inghlactha mar a shainítear sa Mháistirliosta Trealaimh Íosta nó na híosdálaí oibriúcháin trealaimh a bhunaítear ann agus nárbh fhéidir a leigheas le linn cothabháil choisctheach (dá bhforáiltear faoi mhír 2, pointe (a)); agus
- (xi) tar éis imeachta, rioscaí sláinte nó éigeandálaí leighis (amhail breoiteacht thromchúiseach) a bhaineann le ball foirne lena n-éilítear go stophtar an eitilt nó go n-imítear ó ruthag na heitilte.

2. Ní mheasfar gur imthosca urghnácha iad na himthosca seo a leanas:

- (a) fadhbanna teicniúla a d'fhéadfaí a leigheas le linn cothabháil choisctheach i gcomhréir le rialacha agus nósanna imeachta an Aontais maidir le haeracmhainneacht leanúnach aerárthaí a bhainistiú;
 - (b) cinntí oibríochtúla agus nósanna imeachta a bhaineann le baill foirne atá déanach, seiceáil isteach dhéanach agus bordáil dhéanach; agus
 - (c) an fhoireann eitilte nó an fhoireann cábáin gan a bheith ar fáil (ach amháin más stailceanna dá dtagraítear i mír 1, pointe (c)(v), nó neamhláithreachtaí gan choinne de dheasca breoiteachta nó báis dá dtagraítear i mír 1, pointe (c)(vi), is cúis leis sin).'
-

IARSCRÍBHINN II

‘IARSCRÍBHINN

Fógra faisnéise dá dtagraítear in Airteagal 6

FÓGRA FAISNÉISE MAIDIR LE DLITEANAS AERIOMPRÓIRÍ I LEITH PAISINÉIRÍ AGUS A gCUID BAGÁISTE

San fhógra faisnéise seo, déantar achoimre ar na rialacha dliteanais atá á gcur i bhfeidhm ag aeriompróirí de chuid an Aontais faoi mar a cheanglaítear le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh agus le Coinbhinsiún Montréal.

CÚITEAMH I gCÁS BÁIS NÓ GORTÚ

Níl aon teorainneacha airgeadais leis an dliteanas i leith gortú do phaisinéir nó bás paisinéara ar tionóisc ar bord an aerárthaigh nó tionóisc le linn aon cheann de na hoibríochtaí a bhaineann le bordáil nó díbhordáil is cúis leis.

Gan dochar d’Airteagal 20 de Choinbhinsiún Montréal maidir leis an aeriompróir a shaoradh, i gcás damáistí suas go dtí an teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 21 de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeriompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní), ní féidir leis an aeriompróir a dhliteanas a eisiamh ná a theorannú. Maidir le méideanna atá níos airde ná an méid sin, níl an t-aeriompróir faoi dhliteanas má chruthaíonn sé an méid seo a leanas:

- níor tharla an damáiste toisc go raibh an t-aeriompróir nó a chuid seirbhíseach nó a chuid gníomhairí faillitheach nó go ndearna siad gníomh éagórach nó neamhghníomh eile, nó
- an t-aon chúis ar tharla an damáiste is ea go raibh tríú páirtí faillitheach nó go ndearna sé gníomh éagórach nó neamhghníomh eile.

RÉAMHÍOCAÍOCHTAÍ

Má mharaítear nó má ghortaítear paisinéir, ní mór don aeriompróir réamhíocaíocht a dhéanamh, chun riachtanais láithreacha eacnamaíocha a chumhdach, laistigh de 15 lá ón duine atá i dteideal cúitimh a shainaithint. I gcás báis, ní bheidh an réamhíocaíocht sin níos lú ná 16 % den teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 21 de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeriompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní).

MOILLEANNA A CHUIRTEAR AR PHAISINÉIRÍ

I gcás ina gcuirtear moill ar phaisinéir, tá an t-aeriompróir faoi dhliteanas i leith damáiste ach amháin má rinne sé gach beart réasúnta chun an damáiste a sheachaint nó ach amháin nárbh fhéidir na bearta sin a dhéanamh. Tá an dliteanas i leith moill ar phaisinéirí teoranta don teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 22(1) de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeriompróir neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní).

MOILLEANNA AR BHAGÁISTE

I gcás ina gcuirtear moill ar bhagáiste, tá an t-aeriompróir faoi dhliteanas i leith damáiste suas go dtí an teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeriompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní), agus tá feidhm ag an teorainn chúitimh in aghaidh an phaisinéara seachas in aghaidh an phíosá bagáiste a seiceáladh isteach. Ní bheidh an t-aeriompróir faoi dhliteanas má rinne sé gach beart réasúnta chun an damáiste a eascraíonn as an moill sin a sheachaint nó nárbh fhéidir na bearta sin a dhéanamh.

BAGÁISTE A SCRÍOSADH NÓ A CHAILLEADH NÓ DAMÁISTE A DHÉANAMH DÓ

Tá an t-aeríompróir faoi dhliteanas i leith damáiste suas go dtí an teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeríompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní), agus tá feidhm ag an teorainn chúitimh in aghaidh an phaisinéara seachas in aghaidh an phíosá bagáiste.

I gcás bagáiste a seiceáladh isteach agus a ndearnadh damáiste dó nó a cailleadh, tá an t-aeríompróir faoi dhliteanas ina leith sin murar tharla an damáiste mar thoradh ar fhabht, cáilíocht nó locht a bhí sa bhagáiste cheana.

I gcás bagáiste nár seiceáladh isteach (bagáiste cábáin), lena n-áirítear earraí pearsanta, níl an t-aeríompróir faoi dhliteanas ach amháin más é locht an aeríompróra féin nó locht a chuid seirbhíseach nó a chuid gníomhairí ba chúis leis an damáiste.

TEORAINNEACHA NÍOS AIRDE DO BHAGÁISTE

Is féidir le paisinéir leas a bhaint as teorainn níos airde dliteanais trí dhearbhu speisialta a dhéanamh tráth na seiceála isteach, ar a dhéanaí, agus trí tháille fhorlíontach a íoc más gá. Beidh an táille fhorlíontach sin bunaithe ar tharaif a bhaineann leis na costais bhreise atá i gceist leis an mbagáiste lena mbaineann a iompar agus a chur faoi árachas de bhreis ar theorainn dliteanais na teorann arna leagan síos faoi Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal mar a thug an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta cothrom le dáta í de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeríompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní). Cuirfear an taraif ar fáil do phaisinéirí arna iarraidh sin dóibh.

Tabharfar rogha do dhaoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, go córasach, tráth na háirithinte, ag an am céanna leis an bhfógra de bhun Airteagal 6 de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, agus ar a dhéanaí nuair a thugtar an trealamh don aeriompróir agus, i gcás madra cuidithe aitheanta, tráth bordála, dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, i bhformáid inrochtana, chun a dtrealamh soghluaisteachta nó a madra cuidithe aitheanta a iompar, gan aon chostas breise.

SAORADH

Má chruthaíonn an t-iompróir gur faillí nó gníomh éagórach nó neamhghníomh eile a rinne an duine a bhfuil cúiteamh á éileamh aige nó aici, nó a rinne an duine óna bhfaigheann sé nó sí a chuid nó a cuid ceart, ba chúis le haon damáiste a chumhdaítear leis na rialacha dlíteanais a chuireann aeriompróirí de chuid an Aontais i bhfeidhm mar a cheanglaítear le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 agus le Coinbhinsiún Montréal, lena n-áirítear bás nó gortú, nó gur cuireadh leis an damáiste sin mar gheall ar fhaillí, gníomh éagórach nó neamhghníomh den sórt sin, saorfar an t-iompróir go hiomlán nó i bpáirt ó dhliteanas i leith an éilitheora sa mhéid gurbh í an fhaillí nó gurbh é an gníomh éagórach nó an neamhghníomh ba chúis leis an damáiste nó gur cuireadh leis an damáiste mar gheall ar an méid sin.

TEORAINN AMA CHUN GEARÁIN A DHÉANAMH FAOI BHAGÁISTE

Má dhéantar damáiste don bhagáiste, má chuirtear moill air, má chailltear é nó má scriostar é, ní mór don phaisinéir i ngach cás gearán a dhéanamh leis an aeriompróir a luaithis is féidir. Ní mór don phaisinéir gearán a dhéanamh laistigh de theorainn ama 7 lá i gcás ina ndearnadh damáiste do bhagáiste a seiceáladh isteach agus laistigh de theorainn ama 21 lá i gcás bagáiste ar cuireadh moill air, agus sa dá chás, ón dáta ar cuireadh an bagáiste ar fáil don phaisinéir. Chuige sin, féadfaidh paisinéirí foirm thiomnaithe a aimsiú ar na suíomhanna gréasáin agus ar fheidhmchláir ar líne na n-aeriompróirí agus is féidir í a thíolacadh ar pháipéar nó ar líne. Ní mór don aeriompróir glacadh leis an bhfoirm ghearáin sin ag an aerfort amhail is gur gearán í. Measfaidh an t-aeriompróir gurb é dáta tíolactha an ghearáin sin dáta comhdaithe an ghearáin de bhun Airteagal 31(2) agus (3) de Choinbhinsiún Montréal, fiú má iarrann an t-aeriompróir tuilleadh faisnéise ar dháta níos déanaí.

DLITEANAS IOMPRÓIRÍ CONARTHACHA AGUS IOMPRÓIRÍ IARBHÍR

Murab ionann an t-aeriompróir atá ag oibriú na heitilte go hiarbhír agus an t-aeriompróir conarthach, tá sé de cheart ag an bpaisinéir gearán a sheoladh chuig ceachtar acu nó éileamh ar dhamáistí a dhéanamh i gcoinne ceachtar acu. Áirítear ar an méid sin cásanna inar comhaontaíodh dearbhú speisialta leasa sa seachadadh le ceachtar den dá iompróir.

TEORAINN AMA I LEITH CAINGNE

Aon chaingean os comhair na cúirte chun damáistí a éileamh, ní mór í a thionscnamh laistigh de 2 bhliain ón dáta a tháinig an t-aerárthach isteach ar an gceann scríbe, nó ón dáta ba cheart go dtiocfadh an t-aerárthach isteach ar an gceann scríbe.

TREALAMH SOGHLUAISTEACHTA A SCRÍOSADH, NÓ A CHAILLEADH, DAMÁISTE A DHÉANAMH DÓ NÓ MOILL A CHUR AIR

Tá an t-aeriompróir faoi dhliteanas i leith scríosadh, cailliúint, damáiste nó moill i dtaca le trealamh soghluaisteachta suas go dtí an teorainn arna leagan síos faoi Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal (sonróidh an t-aeriompróir an neasmhéid san airgeadra áitiúil idir lúibíní), agus tá feidhm ag an teorainn chúitimh in aghaidh an phaisinéara seachas in aghaidh an phíosá bagáiste.

Is féidir le paisinéir tairbhe a bhaint, gan aon chostas breise, as teorainn dliteanais níos airde trí dhearbhu speisialta a dhéanamh ina sonraítear an costas a bhaineann le hathsholáthar an trealaimeh soghluaisteachta, tráth na seiceála isteach ar a dhéanaí.

I gcás scríosadh, cailliúint, damáiste nó moill i dtaca le trealamh soghluaisteachta, íocfaidh an t-aeriompróir cúiteamh nach mó é ná an tsuim arna dearbhú sa dearbhú speisialta.

Sula n-íocfar an cúiteamh sin, déanfaidh an t-aeriompróir gach iarracht réasúnach chun athsholáthairtí sealadacha a bhfuil gá leo láithreach a sholáthar le haghaidh trealamh soghluaisteachta tar éis dheireadh thuras na bpaisinéirí lena mbaineann.’

BUNÚS LEIS AN bhFAISNÉIS

Is é Coinbhinsiún Montréal an 28 Bealtaine 1999, a chuirtear chun feidhme san Aontas le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 (arna leasú le Rialachán (CE) Uimh. 889/2002 agus le Rialachán (AE) .../...⁺) agus sna Ballstáit de bharr a reachtaíochta náisiúnta, an bunús leis na rialacha a gcuirtear síos orthu thuas.’

⁺ IO: Cuir isteach, le do thoil, uimhir thagartha an Rialacháin leasaithigh seo.